12. STUDIJA

PREDMET POMIRENJA—ČOVJEK

Što je Čovjek—Odgovor „Fundamentalista”—Znanstveni Odgovor—Odgovor Biblije—Čovjekovo Tijelo—Duh Čovjeka—Ljudska Duša—Zbunjenost zbog Krivog prijevoda—Širenje Duša—Što je „Šeol,” „Had,” u koji sve duše odlaze, u prijelazu između Smrti i Uskrsnuća?—Biblijske Izjave Ozbiljno Ispitane.

„Što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš? Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem njega okruni. Vlast mu dade nad djelima ruku svojih, njemu pod noge sve podloži: ovce i svakolika goveda, i zvijeri poljske k tome.” (Ps. 8:4-8)

KAKVO veliko biće mora da je čovjek da je Stvoritelj svemira bio toliko zainteresiran za njegovu dobrobit i da je napravio toliko obilnu pripremu za njegovo pomirenje—čak kroz žrtvu svog Sina? Mi bi smo trebali poznavati temeljito, to najuzvišenije od Božjih zemaljskih stvorenja, koliko god je to moguće: no ipak, toliko su ograničene naše sposobnosti prosuđivanja, i naša spoznaja, da u vezi te teme moramo gotovo u cjelosti ovisiti o onome što nam je naš pun ljubavi Stvoritelj obznanio u svojoj Riječi. „Najveće proučavanje čovječanstva je čovjek,” ipak, neobično za reći, malo je tema u vezi kojih je čovječanstvo više zbunjeno od ove—Što je čovjek? Postoje dva općenita gledišta o toj temi, od kojih nijedno, mi smatramo, nije niti ispravno niti Biblijsko. Iako oba imaju izvjesne elemente istine u sebi, oba su strašno pogrešna i vode u zabludu; tako da su čak i oni koji nisu u potpunosti zavedeni njima ipak pod tolikim utjecajem i

zbunjeni sa tim zabludama da su mnoge istine lišene svoje snage i težine, i mnoge su zablude počele izgledati kao istina. Prema tome, naša je tema, važna za sve koji žele znati istinu, i imati potpunu korist od utjecaja iste na njihova srca i živote. Tema je od posebne važnosti u povezanosti sa predmetom kojeg razmatramo, Pomirenje. Onaj tko nema jasnu ideju u vezi toga što je čovjek, naći će kompliciranim ako ne i nemogućim, jasno shvatiti Biblijska učenja u vezi pomirenja za čovjekov grijeh—njegovo djelovanje i rezultati.

Mi ćemo ovdje razmotriti opće i takozvano fundamentalno gledište o pitanju, Što je čovjek? zatim strogo znanstveno gledište, i na koncu Biblijsko gledište, koje je, mi smatramo, drugačije od obojega, mnogo razumnije isto tako, i jedini temelj ispravnog sklada između dvojega.

Gledište Fundamentalista o Čovjeku

Odgovor na pitanje, Što je čovjek? Sa takozvanog „fundamentalno teološkog" stanovišta (koje mi osporavamo) bio bi kako slijedi: Čovjek je biće smješano od tri dijela, tijelo, duh i duša; tijelo je rođeno na uobičajen način rađanja životinja, izuzev što se u vrijeme rađanja Bog upliće, i na neki zagonetan način usađuje u tijelo duh i dušu, koji su dijelovi njega, i budući je od Boga neuništivo je, i nikada ne može umrijeti. Ta dva dijela, duh i duša, „fundamentalisti" nisu u stanju razdvojiti i razlikovati, pa stoga koriste te izraze naizmjence već kako im odgovara. Shvaća se da oba izraza (duh i duša) znače *stvarnog čovjeka*, dok se tijelo smatra samo izvanjskom odjećom stvarnog čovjeka, u kojem on stanuje tijekom godina svog zemaljskog života, kao u kući. Kod smrti, oni kažu, pravi je čovjek pušten iz tog zatvora tijela od mesa i krvi, i nalazi sebe u stanju koje je mnogo primjerenije.

Drugim riječima, „fundamentalisti" tvrde da stvarni čovjek nije zemaljsko biće, nego duhovno biće koje je skroz

neprilagođeno zemlji, izuzev kroz iskustva u tijelu od mesa i krvi. Teoretizira se da kada je oslobođen od tijela kroz smrt da tada uživa veliki blagoslov, iako je čovjek, dok je živio, davao sve od sebe da nastavi živjeti u zemaljskoj kući, koristeći lijekove i putovanja i svaki higijenski pripravak i izum da produlji život u tijelu, koje je, teoretski, tvrdi se nerazborito prilagođeno njegovoj upotrebi i uživanjima. Na „oslobođenje" nazvano „smrt" gleda se kao na daljnji korak u procesu evolucije: i u mislima mnogih takva buduća evolucija iz zemaljskih u nebeska stanja, iz životinjskih u duhovna stanja, smatra se razumnom tvrdnjom i logičnim ishodom znanstvenog zaključka da čovjek nije bio stvoren kao čovjek, nego da je evoluirao, kroz mnoga doba, od protoplazme prapovijesnih vremena do mikroba, od mikroba, kroz razne duge etape i putovanja do majmuna, i od majmuna konačno do čovječanstva. Nadalje se tvrdi da je čovječanstvo, u svojoj najranijoj fazi, bilo dosta niže od čovječanstva sadašnjeg vremena, da čovječanstvo i dalje evoluira, i da je sljedeći korak za svako ljudsko biće preobrazba ili evolucija u duhovna stanja, kao anđeli i bogovi ili kao đavoli.

Sve je to veoma laskavo ponosu devetnaestog stoljeća, jer, iako s jedne strane, priznaje porijeklo veoma niske inteligencije, sebi danas pripisuje najviša postignuća, isto tako kao i buduće uzvišenje. To gledište nije ograničeno na ljude civiliziranih zemalja: općenito sav poganski puk, čak i divljaci, imaju praktički isto razmišljanje što se tiče čovjeka, izuzev što ne prate njegovo porijeklo unatrag toliko daleko. Ovo gledište nalazi potporu u svim poganskim filozofijama, i u značajnoj ga mjeri podržavaju znanstveni teoretičari sadašnjeg vremena, koji se, iako definiraju predmet posve drugačije, ipak vole prepuštati nadama u budući život na liniji evolucije, i doživjeti zadovoljštinu njihove ispraznosti na linijama koje uopće nisu u skladu sa njihovim vlastitim znanstvenim zaključcima što se tiče klice života u čovjeku.

Čovjek Kako ga Vidi Znanost

Znanstveni odgovor na pitanje, Što je čovjek? naveden jednostavnim jezikom, bio bi: Čovjek je najuzvišenija vrsta životinje koja je poznata i koja se je do sada razvila. On ima tijelo koje se razlikuje od tijela drugih životinja, jer je najuzvišenijeg i najplemenitijeg razvoja. Struktura njegovog mozga odgovara onoj nižih oblika života, ali je bolje razvijenog i profinjenijeg reda, sa dodanim i većim sposobnostima, što čovjeka po prirodi čini gospodarem, kraljem nižeg stvorenja. Čovjekov dah ili duh života je poput onog drugih životinja. Čovjekov organizam i iskra života od njegovih su roditelja, na isti način na koji divlje životinje primaju njihov život i tijela od njihovih roditelja.

Znanost prepoznaje svakog čovjeka kao dušu ili svjesno biće; ali što se tiče budućnosti, vječnosti čovjekovog bića, znanost nema što za ponuditi, ne nalazeći ništa na čemu bi temeljila zaključak, ili čak i razumnu pretpostavku. Znanost, međutim, iako ne nagađa, nada se budućnosti na liniji evolucije, za koju se vjeruje da može ući u trag prošlosti. Znanost je ponosna na spomenute korake evolucije koji su već ostvareni po njenom bogu, prirodnom zakonu, i nada se da će ista djelovanja prirodnih zakona (bez osobnog Boga) na koncu dovesti čovječanstvo do još više bogu sličnih i vještijih stanja od ovih sadašnjih.

Čovjek sa Biblijskog Gledišta

Biblijsko gledište, iako se slaže u nekim pogledima sa gore navedenim, apsolutno osporava oba gledišta duž nekih od njihovih najvažnijih crta. Biblija ne nagađa, nego ispravno, kao glas ili otkrivenje Božje, govori sa autoritetom i snažno, objavljujući početak, sadašnjost i budućnost čovjeka. Biblijsko gledište je jedino dosljedno, i stoga je jedino *istinski* znanstveno i fundamentalno gledište o tom predmetu. Ali Biblijska se prezentacija ne ulaguje ljudskom ponosu; ne čini čovjeka svojim

najjačim povocem, niti to pripisuje bogu prirode, koji nije Bog. Biblijsko gledište što se tiče čovjeka daje Bogu slavu za njegovo prvobitno stvorenje (Adama), koji je bio Bogu sličan; i stavlja na čovjeka krivnju za neuspjeh da održi tu sličnost, i za pad u grijeh, i sve posljedice grijeha—mentalno i fizičko i moralno osiromašenje sve do smrti. Biblijsko gledište nadalje iskazuje čast Bogu, otkrivajući nam njegovo milosrđe i velikodušnost prema čovjeku u njegovo palom stanju, pripremajući čovjekovo otkupljenje i njegovo vraćanje u prvobitno stanje, kroz njegovog Otkupitelja, tijekom Milenija.

Plodan izvor zbrke u umovima Kršćanskog puka, kada proučavaju prirodu čovjeka, i posebno kada pokušavaju dosegnuti Biblijsko gledište o toj temi, je njihov neuspjeh da naprave razliku između čovječanstva općenito i Crkve, malog stada, koje Bog izabire između ljudi tijekom sadašnjeg doba, i oblikuje ih i priprema za novo i nadljudsko stanje—duhovno stanje. Propuštajući da „ispravno razlažu riječ istine," oni primjenjuju na sve ljude izjave i obećanja Svetog Pisma, posebno Novog Zavjeta, koji su upućeni jedino klasi Crkve, i koja nemaju ama baš ništa sa nadama u obnovu koja se odnose na cijelo čovječanstvo. Ta su „vrlo velika i dragocjena obećanja" srazmjerno neistinita za svijet kao što su istina za Crkvu. Tako su na primjer, Apostolove riječi, „tijelo je mrtvo zbog grijeha, a duh živi zbog pravde" (Rim. 8:10), koje se primjenjuju jedino na Crkvu: stoga posebni i osobiti uvjeti poziva Crkve tijekom ovog Evanđeoskog doba, protumačene da znače isto s obzirom na čitavo čovječanstvo. Ovdje su riječi „mrtvo" i „živi" korištene u relativnom smislu, za one koje se nakon što su bili opravdani kroz vjeru, milošću Božjom, odmah smatra kao da su oslobođeni smrtne presude, kako bi mogli predstaviti svoja tijela živim žrtvama, računajući tijela mrtvima i tako se odnoseći prema njima, barem kad se radi o njihovim zemaljskim pravima i

interesima: i ne smatrajući sebe više tjelesnim ili ljudskim bićima, nego „novim stvorenjima," začetima za novu prirodu kroz Božja obećanja. Kao takvi, opravdani i posvećeni vjernici (Crkva) prepoznaju sebe, sa božanskog stanovišta, kao da su stekli novi duh života kroz djelovanje vjere u Krista i poslušnosti njemu. Međutim takvo korištenje riječi „mrtav" i „živi" s obzirom na svijet bilo bi posve neispravno, jer svijet nema druge prirode osim ljudske; on nije, ni u kojem smislu riječi, bio *nanovo* začet.

Daljnji tekst kojeg se često krivo primjenjuje na svijet, a koji pripada Gospodinovom posvećenom narodu, kaže, „Ali ovo blago imamo u zemljanim posudama, da obilje sile bude od Boga, a ne od nas." (2. Kor. 4:7) Ovdje je ukazano jedino na Crkvu—one koji su primili blago novog uma, novu prirodu. Oni imaju to blago, ili novu prirodu, u fizičkom tijelu, koje je računato mrtvim, i ovdje je označeno „zemljanom posudom." Primjer je posve ispravan za klasu na koju je primjenjen, Crkvu; ali je posve neispravno primjeniti to na čovječanstvo općenito, i pretpostavljati da svako ljudsko biće ima nebesko blago ili novu prirodu, i da je stoga svako ljudsko tijelo zemljana posuda ili spremnik za takvu novu prirodu. Svijet ima samo jednu prirodu—ljudsku prirodu: on nema novu prirodu, niti kao blago niti ni u kojem drugom smislu; niti postoji ikoje obećanje da će to ikada imati. Upravo suprotno, najuzvišenija moguća težnja koja je ikada bila otvorena ljudskom rodu, prema božanskoj Riječi obećanja je *„obnova"*—da će biti vraćeni u potpunu savršenost ljudske prirode, koja je bila izgubljena u Edenu, a otkupljena na Kalvariji. (Djela 3:19-23)

Slično bi smo mogli raspravljati o nizu izjava Novog Zavjeta, koje se ne odnose na čovječanstvo općenito, nego samo na posvećenu Crkvu, nanovo začetu svetim Duhom za novu duhovnu prirodu. Biti će isplativo svima da pažljivo zapaze pozdrave sa kojima apostoli započinju svoje različite poslanice.

Oni nisu upućeni, kako to mnogi pretpostavljaju, čovječanstvu općenito, nego Crkvi, „svetima," „ukućanima vjere."

Trebalo bi, prema tome, imati na umu da raspravljajući o tome, Što je čovjek? u ovom poglavlju, mi ne raspravljamo što je Crkva, „novo stvorenje" u Kristu Isusu, niti što je duhovna priroda za koju je Crkva već bila začeta Duhom i bude li vjerna sudjelovat će u najpotpunijoj mjeri u prvom uskrsnuću. Baš naprotiv, mi raspravljamo o prvom Adamu i njegovoj djeci. Mi želimo znati što smo mi i tko po prirodi, kao rasa—Što je *čovjek*? Mi tako možemo najbolje razumjeti *sa kojeg* je nivoa čovjek pao, *u što je* čovjek pao, *iz čega je* bio otkupljen, *i u što* će biti vraćen, i druge srodne teme.

Čovjek—Tijelo, Duh, Duša

Prihvaćajući standardnu definiciju riječi „životinja"—„svjestan živi organizam," mi ne oklijevamo svrstati čovjeka kao jednog od i glavnog i kraljem zemaljskim životinjama, i što se toga tiče Sveto Pismo je u potpunom skladu sa zaključcima znanosti. Zapazite tekst s kojim započinje ovo poglavlje: u njemu Prorok David konkretno ističe da je čovjek, po svojoj prirodi, niži od anđela, i kralj i glava nad svim zemaljskim stvorenjima, Božji predstavnik svim nižim redovima svjesnih bića.

Sveto Pismo nigdje ne objavljuje da je, bilo izravno bilo neizravno, komadić, dio ili iskra božanskog bića bila prenešena svakom ljudskom stvorenju. To je neutemeljena pretpostavka onih koji pokušavaju konstruirati teoriju, i nedostaje im materijala za to. I ta neutemeljena pretpostavka, da postoji dio Boga koji je bio prenešen u svako ljudsko stvorenje kod rođenja, postala je temeljem mnogim lažnim učenjima, koja grozno vrijeđaju božansku osobnost—neučtivo za božansku mudrost, pravdu, ljubav i moć. Upravo je ta pretpostavka, kako

je iskra božanskog bića bila prenešena kod rođenja u svako ljudsko stvorenje, učinila nužnom teoriju o paklu vječnih muka. Sugestija je da ako je čovjek bio stvoren kao što su bile stvorene druge životinje, on tada mora umirati kao što druge životinje umiru, bez straha od vječnosti muka; ali da ako je Bog usadio u čovjeka *iskru svog vlastitog života*, da je čovjek onda vječan, zato što je Bog vječan: i da je stoga Bogu nemoguće uništiti svoje stvorenje čak i ako bi takvo uništenje moglo postati poželjnim. I ako čovjek ne može biti uništen drži se da on mora postojati u svu vječnost negdje: i kako je velika većina kao što je svima poznato zla, a jedino „malo stado" svetaca koji ugađaju Bogu, smatrano je da nesvetima mora biti dodijeljena budućnost u mukama naspram budućnosti blaženstva dodijeljenoj nekolicini svetih. Inače, priznato je da bi bilo više u interesu čovjeka, više na Božju slavu, i više za mir i napredak svemira, ako bi se zle sve moglo *uništiti*. Tvrdi se da Bog, imajući moć da stvara, nema moć da uništi čovjeka, svoje vlastito stvorenje, zbog toga što je iskra božanskog života bila na neki neobjašnjiv način povezana s njim. Mi se nadamo pokazati kako je cijela ta teza pogrešna: da ne samo da nema dokaza za nju u Bibliji, nego da je ona izmišljotina Mračnih Doba, najizričitije suprotna Svetom Pismu.

Sveto Pismo priznaje da je čovjek sastavljen od dva elementa, tijela i duha. To dvoje proizvodi dušu, svjesno biće, svijest, samog čovjeka, biće, ili dušu. Izraz „tijelo" odnosi se samo na fizički organizam. Niti se odnosi na život koji ga pokreće, niti na svjesno biće koje je rezultat oživljavanja. Tijelo nije čovjek, iako ne bi moglo biti čovjeka bez tijela. Duh života nije čovjek; premda ne bi postojao ljudski rod bez duha života. Riječ „duh" je, u zapisima Starog Zavjeta, od Hebrejske riječi *ruach*. Njeno je primarno značenje *dah*; i od tud mi imamo izraz „*dah* života," ili „*duh* života," zato što se iskra života kad je jednom započeta podržava disanjem.

Riječi „duh života," međutim, označavaju više od samog daha; one se odnose na samu iskru života, bez koje bi dah bio nemogućnost. Tu smo iskru života primili od naših očeva, ona je hranjena i razvijana kroz naše majke.* Sasvim je neistina da je iskra života prenešena na čudesan način, išta više od iskre života jedne zvijeri. Niži životni oblici, konj, pas, stoka, itd., začeti su od mužjaka i rođeni od ženki njihovih pojedinačnih vrsta, na točno isti način kao što je ljudska vrsta proizvedena, niti išta u Svetom Pismu sugerira suprotno. Čista je ljudska izmišljotina, osmišljena da podržava lažnu teoriju, koja zahtijeva božansko uplitanje u rođenje ljudskog potomstva. Pretpostavljati da je Bog izravni stvoritelj svakog ljudskog dojenčeta rođenog na svijet znači pretpostavljati ono što proturječi Svetom Pismu, jer tako bi on bio autor grijeha i zbunjenosti i nesavršenosti, dok Sveto Pismo objavljuje, „djelo mu je savršeno." (5. Moj. 32:4) Ne, ne! mentalno i fizički i moralno oštećeni i deformirani nisu Božja rukotvorina. Oni su jako daleko, u daleko palom stanju od njihovih savršenih predaka, Adama i Eve, za čije je stvaranje odgovoran sam Bog. Oni koji tvrde da Bog izravno stvara svako ljudsko biće prikazuju da je Bog odgovoran za sav idiotizam i ludilo i blesavost u svijetu: ali i znanost i Sveto Pismo objavljuju da djeca nasljeđuju od svojih predaka njihove poroke i njihove vrline, njihove slabosti i njihove talente. Apostol najeksplicitnije objavljuje, „Zato kao što po jednome čovjeku uđe u svijet grijeh, i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude, jer svi [po nasljeđu] sagriješiše." Prorok ukazuje na istu stvar kada objavljuje, „očevi su jeli kiselo grožđe [grijeh], a sinovima trnu zubi"—oni su svi pokvareni. (Rim. 5:12; Jer. 31:29,30; Ezek. 18:2)

---

*Vidi stranicu 98

Ali netko će pitati, zar nije bilo moguće da je Bog usadio iskru svog besmrtnog božanstva u naše praroditelje, i da je tako ta iskra prešla htjeli ne htjeli na potomstvo? Ispitajmo izjavu Svetog Pisma što se tiče te teme, i čineći to imajmo na umu da ne postoji drugo otkrivenje osim izvještaja Svetog Pisma dano bilo kome drugome, stoga mi možemo znati sve što se može znati o toj temi više od bilo koga drugoga. Što nalazimo u izvještaju Prve Mojsijeve? Mi zaista nalazimo kako je čovjekovo stvaranje bilo naročito spomenuto, dok ono nižih stvorenja nije tako naročito spomenuto. Međutim, mi utvrđujemo kako su izjave dane veoma jednostavnim jezikom, i da ne sadrže niti malo sugestije o usađivanju neke nadljudske iskre bića. Čovjekova nadmoć nad zvijerima, prema izvještaju danom u Prvoj Mojsijevoj, ne sastoji se u tome da on ima drugačiju vrstu daha ili duha, nego u tome što ima uzvišeniji oblik, uzvišenije tijelo, finiji organizam—obdaren sa organizmom mozga koji mu omogućuje zaključivati na daleko višim nivoima i preko inteligencije nižih životnih oblika, divljih zvijeri. Mi nalazimo da je u tim pogledima čovjek bio stvoren tjelesno sličan svom Stvoritelju, koji je duhovno biće. (Ivan 4:24)

Čovjekov Duh

Kao što smo već vidjeli* riječ „duh” u našim Biblijama Općih Verzija prijevod je Hebrejske riječi *ruach* i Grčke riječi *pneuma*; i stoga kako bi smo uvijek ispravno razumjeli riječ *duh* u Božjoj Riječi mi moramo stalno imati na umu značenje pridodano izvorniku, s kojega se prevodi. Kao što smo vidjeli, „duh” primarno znači *vjetar*, i sekundarno ga se primjenjuje na bilo koju *nevidljivu silu*. U povezanosti sa Bogom smo vidjeli da ona označava ono što je *moćno* ali *nevidljivo*; i korištena je u odnosu na Božji utjecaj i djelovanje, podrazumijeva da su oni nevidljiva moć. Primjenjena je na *um* zato što je on moć koja je nevidjiva,

*Vidi stranicu 172

neopipljiva; *riječi* su također nevidljive, no ipak snažne; *život* je, premda svevažan i sveprožimajući, nevidljiva sila ili svojstvo; poput električne struje: stoga je riječ „duh" primijenjena na sve te različite stvari. Kao rezultat, mi imamo Biblijske tekstove koji govore o duhu naših umova, nevidljivoj snazi uma; duhu čovjeka, čovjekovim mentalnim snagama i volji; duhu života, snazi življenja, koja pokreće naša tijela i svo stvorenje; Duhu Božjem, moći ili utjecaju koje Bog pokazuje, bilo na žive ili nežive stvari; duhu mudrosti, mudrom umu; duhu ljubavi, umu ili stavu koji su pokretani ljubavlju; duhu zla i zlobe, umu ili stavu koji su pokretani zlonamjernošću; duhu istine, utjecaju ili snazi koju vrši istina; duhu svijeta, utjecaju ili moći koje svijet vrši. Slično tome, nebeska su bića opisana kao duhovna bića, to jest, nevidljiva bića, koja imaju moć, inteligenciju, itd. To se ne odnosi samo na Boga, Oca, o kojemu je naš Gospodin Isus rekao, „Bog je Duh," ali se također odnosi i na našeg Gospodina Isusa nakon njegovog uskrsnuća, jer o njemu je objavljeno, „Gospodin je Duh." Također se odnosi i na anđele i na Crkvu, kojoj je zajamčeno da će u prvom uskrsnuću svaki pobjednik imati duhovno tijelo. U Svetom se Pismu također odnosi na Sotonu i njegove suradnike, duhovna bića, no ipak moćna.

Duh u odnosu na Novu Prirodu u Novom Zavjetu

Razmatrajući upotrebu riječi duh u povezanosti sa čovjekom, mi zapažamo:

(1) Riječi „duh" i „duhovno" u Novom Zavjetu su često korištene da ukažu na (a) *volju*, posebno *novi um* „svetih," začet Riječju i Duhom Božjim. „Nova stvorenja u Kristu" su pozvani na promjenu prirode, iz ljudske u duhovnu, i obećano im je da ako budu vjerni da će u uskrsnuću imati (b) *duhovna tijela* nalik onome u kojem je Krist uskrsnuo, i poput slavne osobe nebeskog Oca. S obzirom na to, njihov budući izgled, nada Crkve opisana je kao (c) *duhovna* i *nebeska*, za razliku od

nade i obećanja čijim će nasljednicima čovječanstvo postati tijekom Milenija. Duh je također korišten (d) da se ukaže na anđele, koji su po prirodi *duhovna* bića—ne *tjelesna* bića. Međutim misao o *nevidljivosti* uvijek se veže uz riječi „duh" i „duhovan" gdje god su i kad god su korištene.

Slijedi nekoliko primjera takove upotrebe tih riječi:

(a) „Pavao je naumio u *duhu* [*pneuma*—um, volja]... otići u Jeruzalem." (Djela 19:21)

(a) „U Pavlu se uzbunio *duh* [*pneuma*—um, osjećaji] kad je promatrao grad koji je potpuno predan idolopoklonstvu."

(a) „Pavao je bio ponukan u *duhu* [*pneuma*—u umu, on je bio mentalno pod naponom] i svjedočio Židovima da Isus jest Krist." (Djela 18:5)

(a) „[Apolon] je bio poučen putu Gospodinovu te je, revan u *duhu* [*pneuma*—vatreni um] govorio i učio pomno." (Djela 18:25)

(a) „Jer mi je svjedok Bog, kojemu služim *duhom* [*pneuma*—mojim novim umom, mojim novim srcem, mojom obnovljenom voljom] svojim u evanđelju Sina njegova." (Rim. 1:9)

(a) „Proslavite Boga u svome tijelu i svome *duhu* [*pneuma*—um], koji su Božji." (1. Kor. 6:20)

(a) „Jer ja, iako odsutan tijelom, ali nazočan *duhom* [*pneuma*—mentalno], već sam osudio, kao da sam bio nazočan." (1. Kor. 5:3)

(a) „Krotka i smirena *duha* [*pneuma*—um, stav]." (1. Pet. 3:4)

(b) „Sije se tijelo naravno, uskrsava tijelo *duhovno* [*pneumatikos*]." (1. Kor. 15:44)

(b) „Postoji tijelo naravno, i postoji tijelo *duhovno* [*pneumatikos*]." (1. Kor. 15:44)

(b) „Ipak nije najprije bilo *duhovno* [*pneumatikos*]." (1. Kor. 15:46)

(c) „*Duhovni* [*pneuma*—imati um kojim upravlja Božji sveti Duh ili volja] je način promišljanja život i mir.” (Rim. 8:6)

(c) „Vi koji ste *duhovni* [*pneumatikos*—duhom začeti i imaju novi um], ispravljajte takvoga u *duhu* [*pneuma*—stav] krotkosti.” (Gal. 6:1)

(c) „Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, blagoslovio nas je svim *duhovnim* [*pneumatikos*—blagoslovima duhovne vrste] blagoslovima u nebeskim prostorima u Kristu.” (Efež. 1:3)

(c) „Nego se punite *Duhom* [*pneuma*—sveti Duh Božji], govoreći vi sami u psalmima, hvalospjevima i *duhovnim* pjesmama [*pneumatikos*—pjesmama koje su u skladu sa vašim novim duhom].” (Efež. 5:18,19)

(c) „Da budete ispunjeni spoznajom njegove volje u svakoj mudrosti i *duhovnom* razumijevanju [*pneumatikos*—razumijevanje svega povezanog sa vašim novim duhovnim odnosom sa Bogom i njegovim planom].” (Kol. 1:9)

(c) „Pa se ugrađujte u *duhovnu* [*pneumatikos*—obitelj ili kućanstvo duhovnog reda ili vrste] kuću.” (1. Pet. 2:5)

(d) „Sluškinja opsjednuta vračarskim [kroz zajedništvo sa palim duhovnim bićima] *duhom* [*pneuma*—nevidljiva sila].” (Djela 16:16)

(d) „Pavao se...okrenuo i rekao *duhu* [*pneuma*—zlom duhovnom biću koje je opsjelo ženu] Zapovijedam ti...izađi iz nje.” (Djela 16:18)

(d) „Zli su *duhovi* [*pneuma*] izlazili iz njih.” (Djela 19:12,13)

(d) „Zli im je *duh* [*pneuma*] odgovorio i rekao.” (Djela 19:15)

(d) „Saduceji tvrde da nema...ni anđela, ni *duha* [*pneuma*—duhovno biće].” (Djela 23:8)

(d) „A što ako mu je govorio *duh* [*pneuma*] ili anđeo? Nemojmo se protiv Boga boriti.” (Djela 23:9)

Duh u Starom Zavjetu

(2) Riječ „duh" je korištena za čovječanstvo općenito, posebno u Starom Zavjetu; ali uvijek ukazujući na (e) *duh života*, oživljujuću iskru koju je Bog najprije zapalio u Adamu i koja je od tada (oštećena) prešla na svo njegovo potomstvo—što je *nevidljiva sila* ili svojstvo; ili (f) *duh uma*, volja—nevidljiva sila koja upravlja životom.

Ruah, Pneuma—Sila koja Oživljuje

Kada se govori o stvaranju čovjeka razumije se da se tu radi o *duhu života*—dahu života. Sveto Pismo jasno pokazuje da je duh života zajednički svim Božjim stvorenjima, i da ga ne posjeduje isključivo samo čovjek, kao što će sljedeći Biblijski citati jasno pokazati:

(e) „Svako tijelo u kojem je *dah života* [*ruah*—*duh* ili *dah* života svakog tijela]." (1. Moj. 6:17; 7:15)

(e) „Sve u čijim je nosnicama bio *dah života* [*ruah*—*duh* ili *životna* sila]." (1. Moj. 7:22)

(e) „Oživio je *duh* njihova oca Jakova [*ruah*—Jakovljeve vitalne ili *životne sile* probuđene su]." (1. Moj. 45:27)

(e) „I kad se on [Samson] napio njegov se *duh* [*ruah*] povratio i on je oživio [njegova snaga, jedrina, energija vratili su mu se]." (Suci 15:19)

(e) „U ruci je njegovoj...*dah* [*ruah*] svakoga čovjeka. [*Duh života* cijelog čovječanstva je u božanskoj vlasti]." (Job 12:10)

(e) „Bože, Bože *duhova* [*ruah*—životne sile, duha života] svakoga tijela! Kad samo jedan čovjek sagriješi, hoćeš li se razgnjeviti na svu zajednicu?" (4. Moj. 16:22)

Teorija da se je razlika između čovjeka i zvijeri sastojala u različitom duhu života, drugačijoj vrsti života, i da prilikom smrti jedan odlazi gore a drugi dolje Izgleda da je već od

davnina prisutna među svjetskim filozofima; jer mi nalazimo Salamuna, mudrog čovjeka, kako pita:

(e) „Tko poznaje [tko može dokazati] *duh* [*ruah*—životni duh] čovječji koji uzlazi gore, i *duh* [*ruah*—životni duh] životinja koji silazi dolje k zemlji?" (Prop. 3:19-21) Salamun netom prije daje svoje vlastito razumijevanje, govoreći:

(e) „Jer što se događa sinovima ljudskim [smrt] događa se i životinjama , baš isto im se događa. Kako jedni ginu, tako ginu i drugi; da, svi imaju isti *dah* [*ruah*—životni duh, dah života], tako da čovjek nema nadmoćnost nad životinjama"—u tom pogledu, da ima drugačiju vrstu života—njegovu se nadmoć mora tražiti i naći drugdje, kao što ćemo vidjeti.

(e) „U ruku tvoju predajem *duh* [*ruah*—duh života ili životnu snagu] svoj." (Ps. 31:5)

Ovo je bila proročanska objava riječi našeg Gospodina Isusa na njegovoj samrti. On je primio *duh života* od Oca kao dar: on je trebao, u poslušnosti Očevom planu, postati čovjekovim Otkupiteljem: i kada je predavao svoj *duh života* ili životnu snagu, on je objavio svoje oslanjanje na Božje obećanje da mu ponovno da život, kroz uskrsnuće.

Čovječanstvo je primilo *duh života* od Boga, izvora života, kroz oca Adama. Adam je izgubio svoje pravo na moć ili duh života kroz neposlušnost, i postupno ga je prepustio—umirući polagano devetsto i trideset godina. Tijelo se je zatim vratilo u prah kao što je bilo prije stvaranja, i duh života, prednost življenja, ovlast ili dopuštenje da živi, vratilo se je Bogu koji je dao tu prednost ili ovlast: baš kao što se bilo koja zavisna prednost ili naklonost vraća davatelju ako nije udovoljeno njegovim uvjetima. (Prop. 12:7) Ništa u ovom tekstu ne podrazumijeva da duh života „na krilima leti natrag k Bogu," kao što neki prikazuju; jer duh života nije inteligencija, niti osoba, nego samo *snaga* ili *prednost* koja je bila izgubljena pa

se stoga vraća izvornom davatelju te moći ili prednosti. Misao je da čovjek budući je sagriješio više nema daljnja *životna*-prava: vraća nje njegovih izgubljenih životnih-prava Bogu, i povratak njegovog tijela u prah, svodi njegovo stanje na točno ono u kojemu je bio prije nego je bio stvoren.

Međutim kako je naš Gospodin Isus imao nadu u božansko obećanje povratka svog „duha života" ili životnih prednosti i prava pod božanskom pripremom, zbog otkupne žrtve našeg Gospodina izvjesne nade i obećanja su otvoreni cijelom čovječanstvu kroz „Isusa, posrednika Novoga saveza." (Hebr. 12:24) Zato se vjernici „ne žaloste kao i ostali koji nemaju nadu." Naš je Otkupitelj *kupio* duh životnih prava kojeg je otac Adam bio izgubio za sebe i cijelu svoju obitelj. Stoga, sada, i vjernici mogu (i, kroz spoznaju Božjeg plana, za druge isto) predati njihove duhove (njihove životne snage) u Božje ruke isto, poput našeg Gospodina i Stjepana isto—koji je bio pun vjere da će Božje obećanje o *uskrsnuću* biti ispunjeno. Uskrsnuće će značiti za svijet reorganizaciju ljudskog tijela, i njegovo oživljavanje ili opskrbljivanje sa životnom snagom, duhom života (Hebrejski *ruah*; Grčki, *pneuma*). Evanđeoskoj Crkvi, sudionicima „prvog [glavnog] uskrsnuća" to će značiti davanje duha života ili životne snage (Hebrejski *ruah*; Grčki *pneuma*) duhovnom tijelu. (1. Kor. 15:42-45)

U tom slikovitom prikazu zemaljskog uskrsnuća koji nam je dan u Ezekijelovom proročanstvu (37:5-10,13,14) jasno je predstavljen odnos tijela i duha života, „*daha*." Nije bitno da to prorok samo koristi kao *simbol*, to ipak pokazuje (dokazuje) da ljudski organizam nema života sve dok ne primi *ruah*—dah života—koji je, kao što je posvuda pokazano, zajednički svim životinjama, od kojih nijedna ne može živjeti bez njega. Zapazimo veoma pažljivo Ezekijelove izjave, kako slijedi:

(e) „Evo, ja ću učiniti da *dah* [*ruah*—duh života, životna snaga] uđe u vas, i oživjet ćete."

(e) „I obložit ću vas mesom, i prekriti vas kožom i *dah*

[*ruah*—duh života, životna snaga] staviti u vas, i oživjet ćete."

(e) „I kad sam pogledao, gle: tetive i meso naraslo je na njima, i koža ih je prekrila odozgo; no *daha* [*ruah*—duh života, životna snaga] još nije bilo u njima."

(e) „Tada mi je rekao: Prorokuj *vjetru* [*ruah*—duh života, životna snaga—margina, dah] i reci *vjetru* [*ruah*—duh života, dah života]: Ovako govori Gospodin BOG: Dođi, daše, od četiri *vjetra* [*ruah*], i *dahni* [*ruah*—dah ili duh života] na ove pobijene da mogu oživjeti."

(e) „Tako sam prorokovao kako mi je zapovijedio, i *dah* [*ruah*—duh života, dah života, životna energija] je ušao u njih te su oživjeli."

(e) „I spoznat ćete da sam ja GOSPODIN kada otvorim grobove vaše, narode moj, i kad vas izvedem iz grobova vaših. I usadit ću *duh* [*ruah*—duh života, dah života] svoj u vas, i oživjet ćete."

Da je bio poslušan Adam bi imao prednost zauvijek *zadržati* taj *duh života* ili životnu snagu kojeg mu je dao Stvoritelj. On je kroz neposlušnost izgubio to pravo, i *pravo na život* se je vratilo velikom Darivaocu; ne kao osoba, niti kao stvar, nego kao pravo ili prednost, duh života se vraća Bogu, koji je bio dao to pravo ili prednost uvjetno, i čiji su uvjeti bili prekršeni. (Prop. 12:7)

(e) „Ne postoji čovjek koji može nadvladati *duh* [*ruah*—duh života, iskru života] da bi zadržao *duh* [*ruah*—duh života]. (Prop. 8:8)

Božjom milošću ta izgubljena životna prava ili prednosti koje svaki čovjek predaje Bogu prilikom smrti su sva bila kupljena s dragocjenom krvlju, i kupac je proglašen kao novi Životodavac, preporoditelj ili otac za rasu, koji će dati život, i to u izobilju, svima koji će ga na koncu primiti.

Dat ćemo samo jedan primjer iz Novog Zavjeta:

(e) „Jer kao što je tijelo bez *duha* [*pneuma*—život—iskra, dah živih] mrtvo." (Jak. 2:26)

Ruah, Pneuma—Um, Volja

Budući su um ili volja *nevidljiva sila* ili utjecaj, predstavljeni su sa istim riječima na Hebrejskom i Grčkom jeziku, kao što će sljedeći primjeri pokazati:

(f) „A Hana je odgovorila i rekla: Ne, gospodaru moj, ja sam žena ožalošćena *duha* [*ruah*—um, stav].” (1. Sam. 1:15)

(f) „Ludi izražava sav svoj *um* [*ruah*—planovi, misli, um, namjera].” (Izreke 29:11)

(f) „*Duh* [*ruah*—um, hrabrost] mi je bio svladan.” (Ps. 77:3)

(f) „*Duh* [*ruah*—um] me je moj pomno istražio.” (Ps. 77:6)

(f) „Onaj tko je vjerna *duha* [*ruah*—stav, um]” (Izreke 11:13)

(f) „Svi putevi čovjekovi čisti su u njegovim vlastitim očima, ali GOSPOD važe *duhove* [*ruah*—um, misli, motive].” (Izreke 16:2)

(f) „Oholost ide pred propašću i *duh* [*ruah*—stav, volja, um] bahati pred padom.” (Izreke 16:18)

(f) „Bolje je biti ponizna *duha* [*ruah*—um, stav].” (Izreke 16:19)

(f) „I to je ispraznost i mučenje *duha* [*ruah*—um].” (Prop. 6:9)

(f) „Strpljivost u *duhu* [*ruah*—um, stav]...oholost u *duhu* [*ruah*—um, stav]...ne nagli u *duhu* [*ruah*—um, stav] svome.” (Prop. 7:8,9)

Nekoliko primjera iz Novog Zavjeta:

(f) „A dijete [Ivan] je raslo i jačalo *duhom* [*pneuma*—um, karakter].” (Luka 1:80)

(f) „Ne budite nemarni u poslu, budite revni *duhom* [*pneuma*—um, stav, karakter]! Gospodinu služite.” (Rim. 12:11)

(f) „A mi nismo primili *duha* [*pneuma*—stav, um] ovog svijeta.” (1. Kor. 2:12)

(f) „Nisam imao spokoja u svom *duhu* [*pneuma*—um].” (2. Kor. 2:13)

(f) „I obnoviti se *duhom* [*pneuma*—karakter, stav] svojega razuma.” (Efež. 4:23)

(f) „nakit krotka i smirena *duha* [*pneuma*—um, stav].” (1. Pet. 3:4)

Ove Biblijske uporabe tih izvornih riječi pokazuju da je naša Hrvatska riječ *duh* dobar ekvivalent, jer mi ne govorimo samo o duhu života, nego također i o blagom duhu, dobrom duhu, gnjevnom duhu ili ćudi, duhu gorčine i vatrenom duhu: i mi također koristimo te izraze u odnosu na niže oblike života isto tako kao i na čovjeka. Činjenica koju mi dokazujemo je obilno pokazana—naime, da *duh* nije stvarni čovjek, niti neki drugi čovjek, nego da ta riječ, kada je korištena u odnosu na ljudsko stvorenje, označava jednostavno iskru života ili životnu silu, koja je zajednička svim životinjama.

Nešama—Dah Živih

Premda je riječ *ruah* ponekada prevedena „dah,” Hebreji imaju jednu drugu riječ za dah, naime, *nešama*. Ona se pojavljuje dvadest i šest puta, i devetnaest je puta prevedena sa „dah”—„nadahnuće” jednom, „duh” dva puta, „duše” jednom, „vjetar” tri puta. Kao primjere značenja te riječi, i kao dokaz da riječ jednostavno označava životnu silu, i da ni u kojem smislu riječi ne prenosi bilo kakvu misao o vječnom životu, ili besmrtnosti, zapazite sljedeće uporabe te riječi:

„Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu *udahne* [*nafaš*—napuhao, puhnuo] *dah* [*nešama*] *života* [*kaja*]. Tako postane čovjek živa duša.” (1. Moj. 2:7)

„Izgiboše sva bića što se po zemlji kreću: ptice, stoka, zvijeri, svi gmizavci i svi ljudi. Sve što u svojim nosnicama imaše *dah* [*nešama*] *života* [*kaja*]—sve što bijaše na kopnu—izgibe.” (1. Moj. 7:21,22)

Ova prva dva pojavljivanja riječi *nešama* u Bibliji više su nego dovoljni za dokazati našu tvrdnju da riječi nema nikakve veze sa besmrtnošću, niti sa načelom besmrtnosti, nego se

jednostavno odnosi na životnost, životnu snagu. Rečeno nam je da je ta životna sila bila dana Adamu, i za istu životnu silu, je u drugom citiranom tekstu, objavljeno da je bila u svim kopnenim životinjama, pticama, stoci, zvijerima i gmizavcima, isto tako kao i u čovjeku, i kada su bili lišeni tog daha života, objava je da su sve te duše i bića umrli kao posljedica—čovjek isto tako kao i niži oblici života. Oni umiru podjednako, izuzev što postoji božanska namjera što se tiče čovjeka, za kojega je u određeno vrijeme bila pribavljena otkupnina, i za kojega će u budućnosti biti omogućeno obećano izbavljenje iz vlasti smrti kroz uskrsnuće bića, duše.

Ljudska Duša

Mnogi su čitajući izvještaj o stvaranju u Prvoj Mojsijevoj zapazili činjenicu koja je navela da kada je Bog načinio čovjeka od praha zemaljskog, prenio mu dah (duh) života, da izvještaj kaže, „čovjek je postao *živa duša*." Kada prosječan čitatelj uzme ovu izjavu u kontekstu svojega pogrešnog shvatanja značenja riječi „duša," kako mu je pogrešno predstavljeno od onih koji bi trebali poučavati ispravno, i sami razumjeti predmet, dovoljno je da ga zbuni i dovede do toga da misli da nekako postoji neki temelj za rasprostranjenu zabludu koju on ne shvaća, ali za koju on pretpostavlja da su je njegovi teološki učitelji istražili i dokazali van bilo kakve sumnje.

Ne shvaćajući značenje riječi *duša*, mnogi se osjećaju slobodnima koristiti je nesmotreno, i stoga izokreću Biblijsku izjavu i umjesto da govore da *je* čovjek duša, oni govore o čovjeku da *ima* dušu, što je veoma drugačija misao. Neophodno je prema tome da svaki tražilac istine, koliko je to moguće, liši svoj um predrasude o toj temi, i to posebno s obzirom na stvari i obilježja za koje on priznaje da ih *ne razumije*; zato što je tjelesna sklonost davati svojstva i moći

onome što je tajnovito i što nije shvaćeno. Stoga je opća ideja o duši da je ona predivno inteligentna, da ima predivne moći, da je neuništiva, neopipljiva, i nerazumljiva.

Metodističkom je biskupu pripisano da je dao sljedeću definiciju duše, koja se sigurno dobro slaže sa takozvanim „fundamentalističkim" teorijama, čak i ako je apsurdna kada ju se pobliže izanalizira—„Ona je bez unutrašnjosti ili vanjštine, bez tijela, oblika, ili dijelova, i vi možete staviti milijun njih u kućerak." Te različite stvari temelj su duše, da pomognu popuniti teoriju koja je u cijelosti pogrešna. Teorija je da je duša stvarno biće, iskra božanstva, koja posjeduje božansko svojstvo i svjestan život, itd., različit i odvojen od tijela, i da to nastanjuje ljudsko tijelo neko vrijeme, i koristi ga kao kuću, i napušta ga kada je tijelo istrošeno ili osakaćeno. Kako nitko nikada nije vidio dušu kako ulazi u tijelo, i kako se dušu ne može naći dok je u tijelu, sa najpažljivijim ispitivanjem, i sa svim poboljšanim spravama mikroskopa, fotograskim kamerama i „X" zrakama, pretpostavlja se stoga da je ona „bez tijela, bez oblika, i bez dijelova"; i budući se pretpostavlja da bi trebala biti tako mala da ju se ne može razlučiti niti mikroskopom, moglo bi se reći da možete staviti pedeset milijuna njih u kućerak. Zaista, biskup je dao izvrsnu definiciju *ničega*; i svi će se složiti da stotine milijuna ničega može biti stavljeno u najmanju vrstu kućerka i da se još ima rezervnog prostora.

Međutim kakav temelj postoji za takvu divlju špekulaciju? Mi odgovaramo, to je u potpunosti neopravdano. To je rezultat čovjekove vlastite teorije o budućem životu, i odbacivanja božanske teorije i plana. Ljudska teorija kaže, Mora postojati nešto što ne umire, inače ne može biti budućeg života. Božanska teorija kaže, Isti Bog koji je stvorio u početku u stanju je uksrnuti u život. To je sukob između Riječi Božje i svih ljudskih teorija na zemlji među civiliziranim isto tako kao i među

barbarima: sve ljudske teorije uče da čovjek ne umire, i da stoga nema potrebe za Životodavcem i uskrsnućem. Biblijska je teorija da čovjek umire, i da bez Životodavca, i bez uskrsnuća, smrt bi zaista bila kraj svega, i ne bi bilo budućeg života.

Kako bi podržao svoju teoriju svijet, i sve njihove vjerske knjige (uključujući, žalosno nam je za reći, većinu djela o eshatologiji koje su napisali navodni Kršćani), naučava učenje o besmrtnosti duše—da u čovjeku postoji duša, i da je ona besmrtna, neuništiva, i prema tome predodređena za vječnost boli ili užitka. Mi stoga dolazimo do pitanja:

Što je Duša?

Razmatrajući ovo pitanje sa Biblijskog gledišta mi ćemo utvrditi da čovjek *ima* tijelo i da *ima* duh, ali *je* duša. Znanost se podudara sa Svetim Pismom u tome. Zaista, jedna od grana znanosti, Frenologija, bavi se sa lubanjama ljudi i nižih životnih oblika kao indeksima i da čita iz njih prirodne karakterne crte i karakteristike svojih vlasnika: i nije li istina kako svi ljudi imaju neku sposobnost da sude karakter fiziološki? Svi mogu razlikovati između intelektualca i idiota, između ljubazno dobronamjernog i zločesto brutalnog. Oni koji nisu naučili da je *organizam* (tjelesni oblik) neraskidivo povezan sa prirodom, karakterom i stavom veoma bijedno koriste životne pouke i nisu pripremljeni donijet sud o našoj ili bilo kojoj drugoj temi.

Riječ „duša," koja se nalazi u Svetom Pismu, označava *svjesno biće*; to jest, biće koje ima sposobnosti osjeta, opažanja. S mislima koje smo oslobodili od predrasude, idemo sa tom definicijom u Prvu Mojsijevu u izvještaj o stvaranju čovjeka, i zapazimo da (1) bilo je stvoreno *tijelo* ili organizam; (2) bio je prenešen *duh* života, nazvan „dah života,"; (3) rezultirala je

živa duša, ili svjesno biće. To je veoma jednostavno, lako za razumjeti. Pokazuje da tijelo nije duša, niti da je dah života duša; međutim kada je Gospodin sjedinio to dvoje, rezultirajuće svojstvo ili stanje bio je živi čovjek, živo biće—živa duša, koja ima sposobnosti opažanja. Nema ničeg tajnovitog oko toga—niti nagovještaja da je iskra božanstva bila ulivena u čovjeka, ništa više nego u niže životne oblike. Zaista, iako se je prešlo preko stvaranja nižih životnih oblika i nije bilo posebice opisano, mi možemo znati da je s njima, isto tako, proces morao biti pomalo sličan. Mi znamo da ne bi mogao postojati pas bez organizma ili tijela psa, niti bez duha ili daha života u tom tijelu. Tijelo psa koje nikada nije bilo oživljeno ne bi bilo pas; najprije zahtijeva ulijevanje iskre života, daha života, tada započinje pasinstvo. Isto bi se odnosilo na sve životinje.

U potpunom skladu s tim, mi sada skrećemo pažnju na činjenicu koja će iznenaditi mnoge; naime, da je u skladu sa Biblijskim izvještajem svaki pas duša, svaki konj je duša, svaka krava je duša, svaka ptica i svaka riba su duše. To jest, to su sve *svjesna* bića, imaju sposobnosti opažanja. Istina je, neke od njih su na višem a neke na nižem nivou od drugih; ali riječ *duša* ispravno se i Biblijski primjenjuje na stvorenja nižeg nivoa isto tako kao i na čovjeka, kao najuzvišenijeg i najplemenitijeg—na ribe, gmazove, ptice, divlje zvijeri, čovjeka. Oni su svi duše. Zapazite, mi ne kažemo da oni *imaju* duše, u uobičajenom i pogrešnom smislu te riječi, ipak oni svi *imaju* duše, u smislu što imaju *život, biće, postojanje*—oni su žive duše. Dokažimo to:

U prvom, drugom i devetom poglavlju Prve Mojsijeve riječi „živa duša" na Hebrejskom su jeziku primjenjene na niže životne oblike devet puta, ali prevoditelji (kao da su bili pažljivi da zaštite lažni ali zajednički hir što se tiče duše, koji je izveden iz Platonističke filozofije) su marljivo štitili svoje djelo, tako da,

onoliko koliko je to moguće, Hrvatski čitatelj ostane u neznanju o toj činjenici—da je riječ *duša* zajednička nižim životnim oblicima, i da je primjenjiva na njih kao i na čovjeka u nadahnutoj upotrebi Svetog Pisma. Kako se inače moglo dogoditi da su u svim tim slučajevima, i u mnogim drugima kroz Sveto Pismo, pažljivo prikrili misao, korištenjem druge Hrvatske riječi da prevedu Hebrejsku riječ, koja, u slučaju čovjeka, je prevedena „duša"? Toliko su pažljivo čuvali tu stvar da je na samo jednom mjestu u Bibliji ta riječ prevedena „duša," u povezanosti sa nižim životnim oblicima, naime u 4. Mojsijevoj 31:28, i tamo su, što je vrlo očito, bili prisiljeni pokazati stvar, zbog osobite konstrukcije rečenice—nijedan drugi prijevod razumno nije bio moguć. Odlomak glasi:

„I uzmi dio za Gospoda od vojnika koji su išli na vojsku, po jednu dušu od pedeset, i od ljudi i od goveda i od magaraca i od ovaca." Ovdje će se primjetiti da je riječ „duša" korištena što se tiče nižih životnih oblika isto tako kao i s obzirom na čovjeka; i tako bi bilo posvuda u Svetom Pismu, da si prevoditelji nisu bili uzeli slobodu izvrtanja i uvrtanja njihovih lažnih teorija u vezi te teme.

Zapazimo sada devet tekstova u Prvoj Mojsijevoj u kojima se Hebrejski izvorna riječ za *dušu* (*nefeš*) pojavljuje u povezanosti sa nižim oblicima života:

„Tada reče Bog: "Neka vrvi voda posvuda *od živih* [Hebr. *Nefeš*] bića [koja gmižu]." (1. Moj. 1:20) Zapazite u prijevodu Daničić Karadžić prijevod je *duša*; i to je bilo petog stvaralačkog dana ili razdoblja, dugo prije stvaranja čovjeka.

„Tako stvori Bog velike morske nemani i sva živa *bića* [Hebr. *Nefeš*—živa *duša*], što se miču." (1. Moj. 1:21) To je također bilo petog „dana," prije stvaranja čovjeka. To su bile *ribe*—duše.

„Tada reče Bog: "Neka zemlja proizvede živa *bića* [Hebr., *nefeš*—živa *duša*] svake vrste: stoku, životinje, što gmižu, i zvijeri zemaljske." (1. Moj. 1:24) To su bile kopnene duše, više od riba—ali čovjek, ljudska duša ili biće, još nije bio stvoren.

„Sve zeleno bilje dajem za hranu svima zvijerima zemaljskim, svima pticama nebeskim i svemu, što se miče na zemlji i ima *život* [živa *duša—nefeš*] u sebi.” (1. Moj. 1:30) Ovdje su točno navedeni niži oblici života, i izričito je objavljeno da su oni žive duše—u potpunosti istim izrazima koji ukazuju na čovjeka.

„Tada Jahve, Bog, načini od zemlje sve životinje u polju i sve ptice u zraku...pa kako koje *stvorenje* [Hebr., živa *duša—nefeš*] čovjek prozove, da mu tako bude ime.” (1. Moj. 2:19) Ovdje komentar nije potreban: uopće nije dvojbeno da *duša* nije isključivo dio ili svojstvo *čovjeka*, nego kad se ispravno razumije primjenjiva je na sva *svjesna stvorenja* od najnižeg do najvećeg—sva stvorenja koja imaju osjetila.

„Sve što se kreće i živi neka vam bude za hranu: sve vam dajem, kao što vam dadoh zeleno bilje. Samo ne smijete jesti mesa *u kojem je još duša* [Hebr., tijelo, *duša—nefeš*] , to jest njegova krv.” (1. Moj. 9:3,4) Ovdje je za životinje koje čovjek smije jesti objavljeno ne samo da imaju dušu ili *biće*, nego je za njihovu *krv* rečeno da predstavlja njihovo *postojanje*, *biće* ili *dušu*, i stoga je čovjeku zabranjeno koristiti krv kao hranu—zabranjeno da njeguje krvožednost.

„A ja, evo, sklapam svoj Savez s vama [Noom] i s vašim potomstvom poslije vas i sa svim živim *stvorovima* [Hebr., živim *dušama—nefeš*] što su s vama: s pticama, sa stokom, sa zvijerima.” (1. Moj. 9:9,10) Veoma jasna izjava da su sva živa stvorenja duše isto tako kao i čovjek—premda niži od njega u prirodi, organizmu, itd.

„A ovo znamen je Saveza koji stavljam između sebe i vas i svih živih *bića* [Hebr., živa *duša—nefeš*] što su s vama.” (1. Moj. 9:12) Što bi moglo biti izričitije od ovoga?

„Spomenut ću se Saveza svoga, Saveza između mene i vas i *stvorenja* svakoga živog [Hebr., svake žive *duše—nefeš*].” (1. Moj. 9:15)

Isti je izraz točno naveden u 16 retku. I nema mjesta za cjepidlačenje što se tiče značenja kad je veo pogrešnog prijevoda podignut i mi uhvatimo misao koju je Bog htio da primimo iz njegove Riječi.

Mogli bi smo slično nastaviti kroz daljnje knjige Biblije, ali mi smo citirali dovoljno da ustanovimo našu tvrdnju pred bilo kojim zdravim umom—da se duša u Bibliji pravilno odnosi na niže životne oblike kao i čovjeka; i stoga da su sve trvdnje ili teorije izgrađene na ideji kako su čovjekove nade u budući život i njegova sadašnja nadmoć nad nižim oblicima života rezultat toga što je on *duša* a oni ne, lažna teorija i da treba radikalnu rekonstrukciju ako želimo vidjeti stvari sa istinskog stanovišta božanskog otkrivenja.

Međutim neka nas se ne bi krivo shvatilo da mi naučavamo da zbog toga što su svi *duše*, sva živuća, i stvorenja koja se kreću, od grinja do slona i od punoglavca pa do kita, da svi oni moraju imati budući život, bilo prelaskom duše u duhovno stanje ili uskrsnućem u budućnosti. Takva bi misao bila bezočna besmislica—ludost—bez imalo razuma. Milijarde živih *duša* na tim nižim nivoima postojanja životinjske prirode rađaju se svake minute, dok daljnje milijarde umiru svake minute.

Naš je argument da je čovjek *duša* ili *biće* najvišeg reda—kralj ili gospodar nad nižim redovima duša ili svjesnih bića, ipak jedna od njih—zemaljska, ljudska životinjska duša; no ipak tako veličanstveno stvorena prvobitno (Adam) da je bila pravilno opisana da je na *sliku* Božju—sliku onoga koji ju je stvorio.

Čovjek se kao duša razlikuje od nižih životinja ili duša zbog svog uzvišenijeg *organizma*: njegova nadmoćnost nije samo naznačena njegovim uspravnim držanjem; o njoj svjedoče njegove nadmoćnije mentalne obdarenosti, koje su Bogolike i ogledaju se u njegovom izrazu lica. Čovjek je bio stvoren na božansku sliku u smislu svojih mentalnih i moralnih obdarenosti a ne fizičkom izgledu. Premda mnogi od nižih redova životinjskih duša ili bića imaju *sposobnosti rasuđivanja* i pokazuju ih na tisuće načina, ipak svaki ima stupanj preko

kojega ne može napredovati; ali čovjekove sposobnosti razmišljanja su gotovo neograničene, zato što je bio stvoren „na *sliku* Božju," „prema slici onoga koji ga je stvorio." I bez obzira na čovjekov pad u grijeh i njegovih tisuće godina mrkle tame i propadanja mi još uvijek možemo u njemu vidjeti Bogolikost—posebno u onima koji su prihvatili Kristovu službu pomirenja s Bogom, i opet postali „sinovi Božji," i koji teže da se suobliče sa obličjem Božjeg dragog Sina.

Za ilustraciju: konje, pse, i ptice može se naučiti značenju mnogih riječi tako da budu u stanju razumjeti mnoge stvari što se tiče stvari života. Oni često pokazuju svoje sposobnosti razmišljanja, i neki su u stanju brojati—čak do dvadeset: ali tko bi pokušao poučiti konja ili psa ili pticu abecedi ili geometriji ili astronomiji? Najviši od tih nižih oblika života mogu biti poučeni izvjesnom stupnju moralnog poštenja i obaveze prema njihovim gospodarima—ne ubiti ovcu, da ne ujedaju, udaraju, itd., ali tko bi pokušao poučiti svoje mentalno zaostale zvijeri Dekalogu? Oni mogu biti poučeni izvjesnoj vrsti ljubavi prema njihovim gospodarima i njihovim prijateljima, ali tko bi pomislio poučiti ih da vole ili štuju Boga, ili nečemu višem od pukog podnošenja neprijatelja koji su ih zlostavljali.

Ono što treba primjetiti je da sve te razlike nisu zbog toga što niže životinje imaju drugačiju vrstu *daha* ili duha života, jer kao što smo vidjeli, „svi oni imaju isti *dah*" (Prop. 3:19); niti zbog toga što je čovjek duša a divlja zvijer nije, jer kao što smo vidjeli oni su svi duše. Nego kao što smo utvrdili, i čemu su svi ljudi svjedoci, svatko ima *drugačiji* tjelesni organizam koji daje svakome njegove različite karakteristike, a što samo po sebi nekoga čini uzvišenijim a drugoga nižim na ljestvici inteligencije. Zapazite, također, da niti veličina ni težina ne daju izvrsnost i nadmoć, inače bi slon i kit bili gospodari zemlje; izvrsnost je u *„organskoj kvaliteti"* koja je uglavnom predstavljena u građi mozga i njegovim funkcijama.

Čovjek je prema tome, najuzvišenija vrsta zemaljskog stvorenja—„od zemlje, zemljani"—i njegova izvrsnost sastoji se

od nadmoćnosti njegove mentalne sposobnosti—ne razvoja, nego dara od njegovog Stvoritelja.

„Duša koja griješi, ona će i umrijeti”

Posve je u skladu sa gore navedenim, ali posve se ne slaže sa uobičajenom misli o tom predmetu, da mi nalazimo kako Sveto Pismo opetovano objavljuje smrt duše, za koju ljudska filozofija i teologija pjesmarica većinom objavljuje da je neuništiva. Mi na primjer, čitamo, da je naš Gospodin, kada je postao našom otkupnom cijenom, „*dušu* [biće] svoju na smrt izlio.” „Učinio je *dušu* njegovu prinosom za grijeh.” (Iza. 53:10,12) To je bilo neophodno, zato što je Adamova *duša* bila osuđena na smrt, i čovječanstvu je bilo obećano otkupljenje *duše* ili bića od vlasti smrti. „Ali Bog će *dušu* moju od vlasti grobne [*šeola*—stanja smrti] otkupiti.” (Ps. 49:15) I, kao što smo vidjeli, zbog toga što su sve duše tako bile otkupljene za sve naše prijatelje—cijelo čovječanstvo—je rečeno da su „usnuli u Isusu.” (1. Sol. 4:14)

Mi ovdje zapažamo da Apostol ne može, u ovom izričaju, ukazivati samo na svete, kao kada on govori o onima koji su „u Kristu”; jer oni na koje se ukazuje kao na „nova stvorenja” su jedini koji su začeti od Boga kroz Duh, za sunasljedstvo sa Kristom, kao njegova Crkva, udovi njegovog tijela. Ali oni koji su „usnuli u Isusu” uključuju cijelu rasu, jer naš Gospodin Isus bio je pomirbena žrtva ne samo za naše grijehe, nego također i za grijehe cijelog svijeta, i on je zahvaljujući toj žrtvi naš Životodavac, i ne samo naš, nego također i Životodavac za cijeli svijet—svjedočanstvo i prilika za prihvaćanje koji su još uvijek za većinu u budućnosti. (1. Ivan. 2:2; 1. Tim. 2:4-6)

Da je Apostol to imao na umu očito je iz ovog konteksta: on ovdje potiče vjernike da ne tuguju kao ostali koji nemaju nade; i daje nam razlog za tu nadu činjenicu, da je Isus umro za

grijehe čovjeka, i ponovno ustao kako bi mogao opravdati čovjeka, i da su stoga svi „usnuli u Isusu," ili da su pravno gledano oslobođeni od smrtne presude, i podložni Isusu, da budu vraćeni iz mrtvih božanskom moći. Da je Apostol rekao, ili da ga se je razumjelo da misli da će samo sveci biti tako blagoslovljeni kroz Isusa, mi lako možemo vidjeti da bi vjernici tada i od tada imali veoma malo utjehe iz njegovih riječi, zato što se ogromnu većinu prijatelja vjernika, tada i od tada, ne može nazvati svecima: i ako je buđenje iz smrtnog sna blagoslov namijenjen samo za svece, misao bi, umjesto da bude utjehom, bila obrnuto, bol i muka. Međutim Apostol ukazuje na cijeli svijet da su usnuli u Isusu, premda to nitko ne zna sa tog *stanovišta* izuzev nebeskog Oca i njegovog posvećenog naroda, kojega je on poučio što se tiče svojih budućih milostivih planova, kroz Riječ istine, kako bi se mogli radovati dužinama i širinama i visinama i dubinama božanske dobrote, i „ne žalostiti se kao i ostali koji nemaju [takvu suštinsku] nadu."

Kao što prirodni san, ako je zdrav, podrazumijeva totalnu nesvjest, tako je i sa smrću, simboličnim spavanjem—to je razdoblje apsolutne nesvjesti—i više od toga, to je razdoblje potpunog nepostojanja, osim onog sačuvanog u Očevoj namjeri i moći. Stoga će buđenje iz smrti, onima koji se vrate, značiti oživljavanje svjesti iz točno onog trenutka i stanovišta u kojemu je bila izgubljena u smrti. U međuvremenu, neće postojati shvaćanje vremena. Trenutak buđenja biti će idući trenutak nakon trenutka smrti, barem kad se radi o svjesnom shvaćanju.

To je isto stanje zapaženo u povezanosti sa osobama koje su pretrpjele ozljede koje su prouzročile pritisak na mozak, i tako je svijest bila privremeno obustavljena, bez gašenja života. U slučajevima poput ovog, kada je pritisak sa mozga bio uklonjen sa izvršenjem trepanacije, subjekt koji bi iznenada došao k svijesti sjetio bi se u brojnim slučajevima potpune rečenice koja

je bila prekinuta s potresom koji je prekinuo misao: jer božanska će moć potpuno duplicirati svaku moždanu vijugu i oživjeti ih. Tako će u vrijeme buđenja svijet čovječanstva općenito biti oživljen sa istim riječima i mislima s kojim su bili nestali. Ali imajmo na umu da mi ovdje ukazujemo na svijet općenito, ne na izabranu i posebnu klasu odabranu iz svijeta, naime, Crkvu, tijelo Kristovo, koji će imati udjela u prvom uskrsnuću, i u mnogim pogledima poznavati drugačije iskustvo.

Međutim dok se je Adamska smrt zbog božanskog plana i otkupnine preokrenula iz toga da bude *uništenje* u *suspenziju* postojanja, nazvanu spavanje, ipak mi nalazimo da Sveto Pismo veoma jasno tvrdi da će nakon oživljavanja ili buđenja iz smrtnog sna, o svakom pojedincu ovisiti hoće li on ići ka savršenstvu i životu, pod vodstvom, vladavinom i skrbništvom slavnog Krista, ili će on svjesno, namjerno i tvrdoglavo izabrati put grijeha. Ako on izabere ovo zadnje on će dobiti kaznu prvobitno osmišljenu za oca Adama, naime, smrt, ali ne više Adamsku smrt, kaznu za Adamov grijeh: to je nazvano Druga Smrt. O toj se Drugoj Smrti nigdje ne govori kao o *spavanju*, niti igdje postoji i najmanji nagovještaj da će biti buđenja iz nje. Baš naprotiv, ona je označena kao „vječna propast daleko od lica Gospodinova.” (2 Sol. 1:9)

O toj otkupljenoj i probuđenoj klasi, koja će općenito imati svoje suđenje tijekom Milenijskog doba, Sveto Pismo objavljuje, „duša koja sagriješi, ona će i umrijeti.” (Ezek. 18:4) Da ovaj redak nije općenito primjenjiv u sadašnje vrijeme očito je iz tri razloga:

(1) Bio bi besmislen, u sadašnje vrijeme, kada svi umiru—sveci i grešnici.

(2) Izražen je obliku drugog lica, i temeljen je na postupku pojedinca, a to ne može biti primjenjivo u sadašnje vrijeme,

zsto što mi sada svi umiremo zbog „neposlušnosti jednog čovjeka," i smrtne kazne koja je došla na *njega*, i neizravno pogađa svo njegovo potomstvo. (Rim. 5:12)

(3) Kontekst pokazuje da se ovaj odlomak odnosi posebice na one koji su bili oslobođeni od Adamskog grijeha koji danas općenito prevladava. Stoga njegova posebna primjena mora pripadati idućem dobu, Milenijskom dobu. Zapazite poveznice, ne zaboravljajući da je savez zakona Židovskog doba bio sličan savezu Milenijskog doba, izuzev što će ovaj zadnji imati boljeg Posrednika, koji će biti u stanju i spreman priteći u pomoć svima koji će nastojati postupati pravedno, ne računajući nenamjerne propuste.

Kontekst objavljuje: Ovo više neće biti izreka u Izraelu, Očevi su jeli kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi. Nego, baš naprotiv, svaka će duša odgovarati za sebe pred Bogom, i „*Onaj koji zgriješi,* taj će i umrijeti. Sin neće snositi grijeha očeva, ni otac grijeha sinovljega. Na pravedniku će biti pravda njegova, a na bezbožniku bezbožnost njegova." (Ezek. 18:4,5,20) Očito je da to vrijeme još uvijek nije došlo. Djeci još uvijek „trnu njihovi zubi," zbog kiselog grožđa grijeha koje su jeli njihovi praoci; mi smo još uvijek pod zakonom nasljeđivanja; svi i dalje umiru od Adamovog grijeha, a ne zbog svog osobnog grijeha. Kao dokaz toga zapazite neospornu činjenicu da gotovo jedna polovina ljudske obitelji umire u dojenačkoj dobi, bez da su dosegli godine slobode odlučivanja ili odgovornosti za svoje vlastito ponašanje. Tko ne može uvidjeti da dojenče koje je u mukama i umire staro od nekoliko dana ili nekoliko mjeseci ne umire zbog *svojih vlastitih grijeha*, nego da umire zato što pripada Adamskoj rasi, koja je još uvijek pod prokletstvom proglašenim nad našim praocem Adamom, „Umirući umrijet ćeš"? Ono je naslijedilo udio u prokletstvu, i također će naslijediti udio u Božjim

blagoslovima kroz Krista u dolazećem buđenju, osiguranom kroz zaslugu velikog Pomirenja dovršenog na Kalvariji.

Otvorimo li Jeremiju 31:29-34, mi nalazimo daljnje ukazivanje na točno iste uvjete koje je spomenuo Ezekijel, samo što su nam u Jeremiji dani mnogo eksplicitniji detalji, koji pokazuju da to stanje pripada ne sadašnjem dobu, nego budućem dobu. Jeremija objavljuje:

„Neće se više govoriti *u one dane*: "Kiselo grožđe jeli su oci, a djeci trnu zubi." Ne, svaki će [koji umire] poginuti za svoje vlastite grijehe. Samo tko sam jede kiselo grožđe, tomu će zubi trnuti."

Riječi „u one dane" jasno ukazuju na buduća vremena obnove, pod Kristovom vladavinom, a ne na sadašnje vrijeme vladavine grijeha i smrti. Zapazite da Prorok nastavlja opisivati daljnja obilježja Milenijskog doba, govoreći o Novom Savezu koji će biti potvrđen sa Izraelom i Judom, vječni savez, pod kojim će oni zadobiti njihov toliko dugo očekivani udio u Abrahamskim blagoslovima i obećanjima. (Usporedi Rim. 11:26-31)

Ta ista misao, da će smrt ponovno biti kazna za grijeh, za sve koji su otkupljeni iz Adamske smrti, ako nakon što dođu do spoznaje o milosti Božjoj, oni prime tu milost uzalud, pokazana je u riječima samog našeg Gospodina, „Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, oni ne mogu ubiti dušu [ne bojte se onih koji vam mogu oduzeti sadašnji život koji je ionako pod smrtnom kaznom; nego imajte na umu da ste bili otkupljeni, i da je budući život mogućnost za vas, i da vas nijedan čovjek ne može lišiti onoga što je Bog pripremio za vas kroz otkupljenje u Kristu Isusu]; bojte se radije onog koji može uništiti i dušu i tijelo u geheni." (Mat. 10:28) Ovdje je jasno potvrđena Božja moć da uništi dušu, i to od neupitnog autoriteta. Mi smo svjesni da nepoštena teologija nastoji iskriviti Sveto Pismo, i prema tome tvrdi da to znači kako Bog *može uništiti sreću* duše

u Geheni, ali da ne može uništiti samu dušu. Mi odgovaramo, da je to iskrivljavanje Svetog Pisma, i to izopačenje na način koji će zasigurno navući zle posljedice na one koji „iskrivljuju Riječ Božju.” Mi drugdje pokazujemo* da riječ „Gehena” ovdje korištena označava „Drugu Smrt”—krajnje uništenje—za sve duše koje neće poslušati Božjeg velikog Proroka, kada će, u određeno vrijeme, on jasno govoriti svim narodima, kao što sada govori u usporedbama i alegorijama, objašnjavajući ih jedino Crkvi. (Djela 3:23; Mat. 13:11)

Mi prema tome, tvrdimo da Sveto Pismo neupitno objavljuje da je *čovjek* duša ili biće; da je njegovo pravo na postojanje pod božanskim uređenjem bilo izgubljeno kroz grijeh, i da je on sada pod prokletstvom ili kaznom božanske osude, smrti; da je čovjek Krist Isus, koji je dao sebe kao otkupninu za sve, kupio sve čovjekove prednosti i prava; da kao posljedica toga smrt neće biti smatrana kao smrt, potpuno uništenje, nego samo kao privremeno „spavanje,” iz kojega će njihov Otkupitelj probuditi svijet čovječanstva u jutro uskrsnuća Milenijskog doba.

Zbunjenost Kroz Krive Prijevode

Ne bi nas trebalo iznenaditi kada utvrdimo da su, držeći se grozno pogrešnih gledišta što se tiče toga što je duša, što je duh, što je pravi čovjek, prevoditelji naše Opće Verzije Hrvatske Biblije bili krajnje zbunjeni: i u njihovom nastojanju da utisnu prijevod u sklad sa svojim unaprijed usvojenim idejama o toj temi, oni deseterostruko zbunili običnog Hrvatskog čitatelja. Oni su toliko prekrili i iskrivili značenje riječi pa je zbog toga krajnje komplicirano za Hrvatskog čitatelja vidjeti kroz sada dvostruku poteškoću, (1) lažno učenje o temi, i (2) krivi prijevodi koji podržavaju lažno učenje.

---

*„Što Sveto Pismo govori o paklu?” Obratite se izdavačima

Međutim, u božanskoj providnosti, mi sada živimo u vremenu kada smo opskrbljeni sa pomoćnim sredstvima svih vrsta, tako da muškarac ili žena čak i sa običnim obrazovanjem, sa pomoćnim sredstvima pred sobom, mogu dobiti bolje gledište o cijeloj temi nego su to imali sami prevoditelji. Postoje sada tri djela koja daju Hrvatskom čitatelju značajno jasan uvid u Opću Verziju Hrvatske Biblije, i pokazuju točno kako je trebalo prevesti Hebrejske i Grčke izvorne riječi. (1) *Englishman's Hebrew and Greek Concordance of the Holy Scriptures* [nedenominacijsko djelo]. (2) *Analitička Konkordancija Biblije* Profesora Younga [Prezbiterijansko djelo]. (3) *Iscrpna Konkordancija* Dr. Stronga [Metodist]. Svo troje daju svaku riječ Svetog Pisma, i pokazuju izvornik iz kojih su izvedene. I premda smo mi spomenuli denominacije predstavljene u tim različitim Konkordancijama, pošteno je reći da, barem koliko smo mi primjetili, denominacijskim predrasudama nije bilo dopušteno ometati točnost ijednog od njih. Iako iscenirani po pomalo različitim pitanjima, njihovo je svjedočanstvo skladno i točno, razlike između njih više su bile one praktičnosti i korisnosti.

Razmatrajući ta standardna djela što nalazimo? Ovo: da je Hebrejska riječ *nefeš*, koja je općenito prevedena sa „duša" (436 puta) po cijelom Starom Zavjetu, i koja ima značenje „svjesno biće," prevedena na trideset i šest različitih načina, kako slijedi: „bilo koje," 4 puta; „ukus," 2; „zvijer," 1; „tijelo," 4; „dah," 1; „stvorenje," 9 [vidi 1. Moj. 1:21,24; 2:19; 9:10,12,15,16; 3. Moj. 11:46; dva puta]; „mrtav," 5; „smrtonosno," 1; „želja," 3; „nezadovoljan," 1; „riba," 1 (Iza. 19:10); „utvara," 2; „pohlepan," 1; „ima," 1; „on," 1; (Ps. 105:18); „srce," 15; „srdačno," 1; „sama," 1; „njeno," 1; „sebi," 4; „život," 100; „požuda," 2; „čovjek," 2; „ja," 3 (4. Moj. 23:10; Suci 16:30; 1. Kralj. 20:32); „um," 15; „smrtno," 1; „sebi," 1 (Ps. 131:2); „jedan," (3. Moj. 4:27); „vlastito," 1 (Izreke 14:10); „osoba," 24 (1. Moj. 14:21; 36:6; 4. Moj. 31:19; 35:11,15,30; 5. Moj. 10:22; 27:25; Jošua 20:3,9); „užitak," 3; „sebe," 21; „ubiti," 1; „stvar," 2 (3. Moj. 11:10; Ezek. 47:9); „volja," 3; „tvoje," 3.

Grčka riječ, *psiche* [svjesno biće], iz Novog Zavjeta odgovarajuća riječi *nefeš*, prevedena je„duša," pedest šest puta; također je prevedena i kao „um," tri puta (Djela 14:2; Filip. 1:27; Hebr. 12:3); „srce," jednom (Efež. 6:6); „život," četrdeset i jedan put:

Među tim razlikama u prijevodu nijedna nije služila tome da zamagli istinu više od posljednje. Bila je sklona ostaviti utisak da je *život* jedno, a *duša* ili biće nešto drugo; i poticala je ideju da čovjek može izgubiti svoj život, bez da izgubi svoju dušu, svoje biće. Slijede slučajevi u kojima je riječ *psiche* prevedena *život*, a bilo bi bolje da je bila predevedena *biće* ili *duša* da bi se spriječila konfuzija:

„Koji su tražili *život* [*psiche*—duša, biće]malog djeteta." (Mat. 2:20)

„Ne budite zabrinuti za svoj *život* [*psiche*—duša, biće], što ćete jesti." (Mat. 6:25)

„Nije li *život* [*psiche*—duša, biće] više od jela." (Mat. 6:25)

„Tko nađe *život* [*psiche*—duša, biće] svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj *život* [*psiche*—duša, biće] poradi mene, naći će ga." (Mat. 10:39)

„Tko hoće *život* [*psiche*—duša, biće] svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi *život* [*psiche* -duša biće]svoj poradi mena, naći će ga." (Mat. 16:25)

„Sin čovječji došao...da *život* [*psiche*—duša, biće] svoj preda kao otkupninu za mnoge." (Mat. 20:28)

„Jeli zakonom dopušteno *život* [*psiche*—duša, biće] spasiti ili ubiti?" (Marko 3:4)

„Tko hoće *život* [*psiche*—duša, biće] svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi *život* [*psiche*—duša, biće] svoj poradi mene i evanđelja, spasit će ga. Ta što koristi čovjeku steći sav svijet, a *životu* [*psiche*—duša, biće] svojemu nauditi? Ta što da čovjek dadne u zamjenu za *život* [*psiche*—duša, biće] svoj?" [Samo je nekolicina Hrvatskih čitatelja svjesna da „život" i „duša," oboje korišteni dvaputa dva puta u ovome retku, su od iste Grčke riječi *psiche*.] (Marko 8:35-37)

„Sin čovječji je došao...da *život* [*psiche*—duša, biće] svoj dade kao otkupninu za mnoge.” (Marko 10:45)

„Je li zakonom dopušteno spasiti *život* [*psiche*—duša, biće] ili ga uništiti?” (Luka 6:9)

„Tko hoće *život* [*psiche*—duša, biće] svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi *život* [*psiche*—duša, biće] svoj poradi mene, taj će ga spasiti. Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi ili sebi naudi?” (Luka 9:25,26)

„Sin čovječji nije došao uništiti *živote* [*psiche*—duša, biće] ljudi, nego da ih spasi". (Luka 9:56)

„Zato vam kažem: ne budite zabrinuti za *život* [*psiche*—duša, biće]: što ćete jesti; ni za tijelo: u što ćete se obući. Ta život je vredniji od jela i tijelo od odijela.” (Luka 12:22,23)

„Dođe li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj *život* [*psiche*—duša, biće], ne može biti moj učenik!” (Luka 14:26)

„Tko god bude nastojao *život* [*psiche*—duša, biće] svoj sačuvati, izgubit će ga; a tko ga izgubi, živa će ga sačuvati.” (Luka 17:33)

Misao u ovom zadnjem tekstu, i u nekoliko njih koji mu prethode, je da Gospodinov narod treba imati na umu da je njihovo sadašnje postojanje ili biće ionako pod smrtnom presudom; ali da je božanska milost pribavila otkupljenje—ne nastavak bića, nego oživljavanje, uskrsnuće, ponovni život. Poziv ovog Evanđeoskog Doba je položiti naše živote u Gospodinovoj službi, kao žive žrtve, slijedeći primjer našeg Otkupitelja—obećanje je da će svima koji vjeruju u Krista i koji to budu činili vjerno biti dan udio s njim u božanskoj prirodi, kroz djelovanje prvog uskrsnuća. Oni će tako dobiti natrag njihovu dušu, biće, postojanje—sa „*životom* [*zoee*] u izobilju.” (Ivan 10:10)

„Pastir dobri polaže *život* [*psiche*—duša, biće] svoj za ovce

[naš je Gospodin „dušu svoju na smrt izlio; on je učinio dušu svoju prinosom za grijeh." (Iza. 53:10,12)]." (Ivan 10:11)

„Ja *život* [*psiche*—duša, biće] svoj polažem za ovce." (Ivan 10:15)

„Polažem *život* [*psiche*—duša, biće] svoj da ga opet uzmem [u skladu sa božanskim obećanjem i moći, kroz uskrsnuće]." (Ivan 10:17)

„Tko ljubi svoj *život* [*psiche*—duša, biće], izgubit će ga. A tko mrzi svoj *život* [*psiche*—duša, biće] na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni."

Misao ovdje je da vjernost Bogu pod sadašnjim uvjetima nužno znači biti nezadovoljan sa sadašnjim okolnostima, i spremnost da ih se sve žrtvuje u službi Bogu i pravednosti i našim bližnjima—i tako, u skladu sa božanskom pripremom, biti smatrani dostojnima *postojanja* [duše, bića] pod mnogo povoljnijim uvjetima ere koja dolazi. Onaj tko voli sadašnje okolnosti stvari, i tko vrednuje užitke i zadovoljstva sadašnjeg vremena više nego vrednuje pravednost i poslušnost Bogu, pokazat će se tako nedostojnim budućeg postojanja kojeg nam je Bog ponudio, nedostojni da imaju svoju dušu, svoje biće, vraćeno kroz prvo uskrsnuće.

„*Život* [*psiche*—duša, biće] ćeš svoj položiti za mene?" (Ivan 13:38)

„Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko *život* [*psiche*—duša biće] svoj položi za svoje prijatelje." (Ivan 15:13)

„Ljudima koji su riskirali svoje *živote* [*psiche*—duše, bića]." (Djela 15:26)

„Ne mičite se! On je *živ* [*psiche*—duša, biće][on nije izdahnuo, ili prestao postojati]!" (Djela 20:10)

„Niti držim svoj *život* [*psiche*—duša, biće] dragocjen sebi; samo da dovršim svoju trku s radošću." (Djela 20:24)

Apostol je naučio ispravno gledati na sadašnje *postojanje* od male vrijednosti u usporedbi sa budućim obećanim u uskrnuću.

On ga nije smatrao „dragim," dragocjenim, u smislu da ga vrednuje više od Gospodina i Gospodinove naklonosti, i prilika za služenje Gospodinovoj stvari. On je bio spreman potrošiti i biti potrošen u Gospodarevoj službi, u nadi da će postići prvo uskrsnuće, kako nam on izričito kaže u Filip. 3:8-11.

„Ljudi, govorio im je, vidim da će plovidba biti nezgodna i na veliku štetu ne samo za tovar i lađu nego i za naše *živote* [*psiche*—duše, bića]." (Djela 27:10)

„Jer, nitko od vas neće ovdje izgubiti *život* [*psiche*—duša, biće]." (Djela 27:22)

„A ja sam ostao sam i *život* [*psiche*—duša, biće] moj traže." (Rim. 11:3)

„Koji su za moj *život* [*psiche*—duša, biće] podmetnuli svoj vrat." (Rim. 16:4)

„Jer zbog djela Kristova došao je blizu smrti, ne marivši za svoj *život* [*psiche*—duša, biće], da naknadi u službi mojoj, što vas nemam." (Filip. 2:30)

„Po ovom smo upoznali Ljubav: on je za nas položio *život* [*psiche*—duša, biće—„dušu svoju na smrt izlio; učinio dušu svoju prinosom za grijeh"] svoj. I mi smo dužni *živote* [*psiche*—duše, bića] položiti za braću." (1. Ivan. 3:16)

„I izginula je trećina stvorenja u moru koja ima *život* [*psiche*—duša, biće]." (Otkr. 8:9)

„I nisu ljubili svoje *živote* [*psiche*—duše, bića] sve do smrti." (Otkr. 12:11)

Jednom kada raščistimo u svojim mislima ovu temu o duši i steknemo jasno razumijevanje samo o tome kako su riječi nefeš i psiche korištene u Svetom Pismu, od nadahnutih pisaca, to uklanja svu tajnu koja je dosad bila zaodjenuta sa nejasnim riječima, *duša* i *utvara*, koje su, ne samo onima u neznanju, nego također i mnogim učenima, značile nešto neodređeno, neopisivo i neshvatljivo.

Međutim neka nikome ne padne na pamet da *je* tijelo duša: to je zabluda, kao što riječi našeg Gospodina jasno

pokazuju—„Bog može i dušu i tijelo uništiti.” Ali s druge strane ne može biti duše, svjesnog bića bez tijela—nebeskog ili zemaljskog, duhovnog ili životinjskog.

Vratimo li se izvještaju u Prvoj Mojsijevoj o stvaranju čovjeka mi vidimo da je tijelo bilo prvo oblikovano, ali ono nije bilo čovjek, duša ili *biće*, sve dok nije bilo oživljeno. Ono je imalo oči, ali nije vidjelo ništa; uši, ali nije čulo ništa; usta, ali ništa nije govorilo; jezik, ali nije ništa okusilo; nozdrve, ali nije osjetilo miris; srce, ali koje nije kucalo; krv, ali koja je bila hladna, beživotna; pluća, ali koja se nisu pokretala. To nije bio čovjek, nego leš, neživo tijelo.

Drugi korak u procesu stvaranja čovjeka bio ja dati životnost ispravno „oblikovanom” i na svaki način pripremljenom tijelu; i to je bilo opisano riječima „te mu udahnuo u nosnice dah života.” Kada se je zdrava osoba utopila i život u potpunosti bio obustavljen, rečeno je da je oživljavanje bilo učinkovito tako što se rukama pritiskalo pluća kao mjehur, i tako je bio ponovno vraćen dah u nosnice. U Adamovom slučaju naravno nije se zahtijevao nikakav naporan rad od strane Stvoritelja da prouzroči da savršeni organizam kojeg je on stvorio ponovno udiše životodajni kisik iz atmosfere.

Kada je oživljujući dah ušao, pluća su se raširila, krvne stanice su dobile kisik i ona je krenula prema srcu, koje je pak pokrenulo tu krv u svaki dio tijela, budeći sve pripremljene ali do tada spavajuće živce na osjet i energiju. U trenutku kada je energija dosegnula mozak, rasuđivanje, gledanje, dodir, mirisanje, i okus su se pokrenuli. Ono što je bilo beživotan ljudski *organizam* postalo je *čovjekom*, svjesnim bićem: stanje *„žive duše”* spomenuto u tekstu bilo je dostignuto. Drugim riječima, naziv „živa duša” znači ništa više niti manje nego naziv „svjesno biće”; naime, biće koje je u stanju da osjeti, opaža i razmišlja.

Štoviše, iako je Adam bio savršenog organizma, bilo je neophodno da *održava* život, *dušu* ili svjesno biće, jedući

plodove sa drveća života. I kada je on sagriješio, Bog ga je istjerao iz vrta, „*Da ne* bi sada pružio ruku, ubrao sa stabla [množina *drveća* ili *šuma*] života pa pojeo i *živio navijeke* [naime, jedući stalno]!" (1. Moj. 3:22) Kako se magla i tajne raspršuju pred svjetlom istine koja sjaji iz Božje Riječi!

Premda je zbog svog pada u grijeh i smrt, čovjekovo stanje daleko od onoga što je bilo u svojoj prvobitnoj savršenosti kada je od najvišeg Suca bilo proglašeno „veoma dobrim," tako da neki, razvojem oslabljenih organa za razmišljanje i propustom da koriste više intelektualne sposobnosti, imaju organe mozga čiji je rast spriječen predstavljajući te više sposobnosti, ipak ti su *organi* još uvijek tamo, i u stanju su razviti se, što nije slučaj kod niti gotovo najsavršenijih primjeraka divljih zvijeri. Stoga je u tome Stvoritelj obdario čovjeka sa višim i finijim *organizmom*, i tako ga učinio da se razlikuje od divljeg stvorenja. Oni imaju slično meso i kosti, udišu isti zrak, piju istu vodu, i jedu sličnu hranu, i svi su duše ili stvorenja koja imaju inteligenciju; ali čovjek, u svom *boljem tijelu*, posjeduje kapacitet za uzvišeniju inteligenciju i Stvoritelj se s njim ophodi na potpuno drugačijem nivou. U onoj mjeri u kojoj grijeh kvari čovjeka i udaljava ga od njegove izvorne sličnosti njegovom Stvoritelju rečeno je da je „divlji"—više sličniji divljim zvjerima, lišen uzvišenijih i finijih senzibiliteta.

Oni čije se oči razumijevanja počinju otvarati s obzirom na tu temu, tako da vide da riječ „duša" označava svjest, biće, i riječ „dah" ili „duh života" označava božansku moć za život, mogu lako vidjeti, iz gore navedenog, da svako stvorenje koje ima život—svjest ima, prije svega, tijelo ili organizam; drugo, duh života ga oživljuje, i treće, postojanje, biće, dušu, kao rezultat. Ilustracija koja pomaže nekima shvatiti tvrdnju je sličnost između topline i duše.Ako je grumen ugljevlja stavljen pod povoljnim uvjetima, dajući pristup kisiku iz zraka, i zatim zapaljen, biti će proizvedeno nešto novo—*toplina*. Ugljen nije

toplina, premda on ima nešta od svojstava koja, pod povoljnim uvjetima, mogu proizvesti toplinu; niti je kisik toplina, ipak i on također, pod povoljnim uvjetima, može biti element u proizvodnji topline. Stoga, idući po toj analogiji, tijelo nije duša, iako tijelo ima potrebne kvalifikacije za dušu; niti je dah ili duh života duša—to je sila koja dolazi od Boga, i koja je neophodna za stvaranje svjesnog stvorenja. Tijelo, kada je ispravno sjedinjeno sa dahom ili duhom života, proizvodi nešto novo—biće, dušu, svjesno stvorenje.

I proces raspadanja, smrt, u skladu je s tim činjenicama. Ako je dah ili duh života povučen, rezultira smrt. Pitanje je sada, što umire? Dali dah ili duh života umire? Sasvim sigurno ne; ono nikada nije imalo svjesno biće, ono je princip ili sila, poput električne struje; ono nema misli, nema osjećanja; on nikada ne umire. Da li tijelo umire? Mi odgovaramo, Ne. Tijelo može izgubiti život s kojim ga Otac oživljuje, ali samo tijelo, odvojeno od daha ili duha života, nema svijesti, nema osjećaje, nema osjeta, i ne može, prema tome, biti rečeo da umire; ono je bilo *beživotno* prije nego je dah ili duh života ušao u njega; ono je bilo *živo* dok je dah ili duh života bio u njemu; ono opet postaje *beživotno*, ili mrtvo, kada je duh života povučen.

Što onda umire? Mi odgovaramo da je duša ta koja umire—svjesno biće prestaje postojati. Imajmo na umu da je svjesno biće bilo stvoreno sjedinjenjem daha ili duha života sa organizmom, i da razdvajanje ili raspuštanje tog dvoga prouzročuje prestanak bića, duše—smrt. Nitko ni na trenutak ne dovodi u pitanje da je to istina kod nižih oblika života; ali nije to jednako i kod čovjeka, najviše životinje, koji je bio stvoren da moralno i inteligentno bude sličan Bogu? Ne to nije ništa manje istina kod čovjeka, i trebalo bi biti jednako očevidno svakom misaonom umu. Mi smo svjesni da nekoliko biblijskih redaka može biti iskrivljeno i krivo shvaćeno da proturječe ovoj tvrdnji, ali kada ih u nastavku budemo proučavali utvrdit će se da su u apsolutnom skladu sa ovim ovdje predstavljenim.

Pogledajte daljnju ilustraciju odnosa između ljudskog ili životinjskog tijela, duha i duše: nezapaljena svijeća bi odgovarala neživom ljudskom tijelu ili lešu; paljenje svijeće bi odgovaralo iskri života koju je Stvoritelj prvobitno dao; plamen ili svjetlo odgovara svjesnom biću, ili svijesti, ili svojstvu duše; kisik iz atmosfere koji se sjedinjuje sa ugljikom svijeće u potpori plamena odgovara *dahu* ili duhu života koji se sjedinjuje sa fizičkim organizmom u stvaranju duše ili svjesnog postojanja. Ako bi se dogodila nesreća koja bi uništila svijeću, plamen bi, naravno, nestao; tako i ako bi ljudsko ili životinjsko tijelo bilo uništeno, bolešću ili nesrećom, *duša*, *biće*, svijest, osobnost, *prestaje postojati*. Ili ako bi se prekinuo dotok zraka plamenu svijeće, aparatom za gašenje požara ili usekačem, ili potapanjem svijeće u vodu, svijetlo bi prestalo iako bi svijeća ostala neoštećena. Tako bi i *duša*, život, postojanje, čovjeka ili životinje prestala postojati ako bi dah života bio prekinut utapanjem ili gušenjem, dok bi tijelo moglo biti relativno zdravo.

Kao što bi zapaljena svijeća mogla biti korištena pod povoljnim uvjetima da upali druge svijeće, ali kad je plamen jednom ugašen svijeća ne bi mogla upaliti sama sebe niti druge svijeće, tako i ljudsko ili životinjsko tijelo dok je živo, kao živa duša ili biće može, pod božanskim uređenjem, započeti ili *širiti* druge duše ili bića—potomstvo: ali čim iskra života ode, duša ili biće prestaje postojati, i sva sposobnost za misliti, osjećati i razmnožavati prestaje. U skladu s time mi čitamo u Svetom Pismu o Jakovljevoj djeci: „U svemu Jakovljevih potomaka bijaše sedamdeset *duša*." (2. Moj. 1:5) Jakov je dobio svoju iskru života isto tako kao i svoj fizički organizam, a samim time i njihov produkt, svoju dušu ili *svjesno biće*, od Izaka, i od tuda od Adama, kojemu samome je Bog izravno dao život. I Jakov je prenio život i organizam i dušu svom potomstvu, i tako je sa svim ljudskim rodom.

Svijeću može upaliti bilo tko tko je u mogućnosti; međutim božanskom pripremom ljudsko tijelo lišeno iskre života, „trune," vraća se u prah iz kojeg je bilo uzeto, i iskru života ne može se ponovno upaliti izuzev božanskom moći, ili čudom. Obećanje *uskrsnuća* je prema tome obećanje o ponovnom paljenju životinjskog postojanja ili duše; i budući da ne može biti niti bića ili duše bez tijela i vraćene životne sile ili duha, slijedi da obećano uskrsnuće ili vraćanje duša u život ili bića *podrazumijeva* nova tijela, nove organizme. Tako nas Sveto Pismo uvjerava da ljudska tijela, koja se vraćaju u prah neće biti obnovljena, nego da će o uskrsnuću Bog dati takva nova tijela kakva mu je po volji dati.. (1. Kor. 15:37-40)

Apostol ovdje objavljuje da će o uskrsnuću postojati posebna klasa smatrana dostojnom nove prirode, duhovne umjesto ljudske ili tjelesne: i, kao što bi smo i očekivali, on pokazuje da će se ta velika promjena dogoditi davanjem tima *drugačije vrste tijela*. Ovdje se opet kao ilustraciju može koristiti svijeću: pretpostavimo da je tjelesna ili ljudska priroda ilustrirana sa svijećom od loja, novo tijelo bi moglo biti ilustrirano sa voštanom svijećom sjajnijeg plamena, ili zaista sa električnom žaruljom.

Sa bilo kojom silom i mudrošću manjima od one našeg Stvoritelja koja garantira uskrsnuće, mi bi se mogli opravdano bojati nekakvog sloma ili omaške s kojima bi *identitet* bio izgubljen, posebno kod onih kojima je dana velika promjena *prirode* sudjelovanjem u prvom (glavnom) uskrsnuću u *duhovna bića*. Ali mi možemo sigurno vjerovati u tome i svemu onome u čijim je to sve rukama. Onaj koji poznaje same naše misli može ih reproducirati u novim mozgovima tako da niti jedna vrijedna pouka ili dragocjeno iskustvo neće biti izgubljeni. On je premudar da pogriješi i previše dobar da bi bio neljubazan; i sve što je obećao on će ispuniti na način koji je daleko bolji nego mi možemo zatražiti ili pomisliti.

Mnogi pretpostavljaju da će tijela koja su pogrebena biti obnovljena atom po atom, ali, baš naprotiv, Apostol objavljuje, „I ono što siješ [u smrti] nije tijelo koje će nastati.” Ono što će Bog *obnoviti* je *duša*, svjesno biće kroz moć uskrsavanja; i kod uskrsnuća on će dati svakoj osobi (svakoj duši ili svjesnom biću) takvo tijelo kakovo njegova beskonačna mudrost smatra ugodnim dati; Crkvi, „nevjesti” izabranoj u ovom dobu, duhovna tijela; zemaljskoj klasi, ljudska tijela, ali ne ona izgubljena u smrti. (1. Kor. 15:37,38)

Kao i kod Adamovog stvaranja, sjedinjenje *organizma* i *daha života* proizvelo je *svjesno biće* ili *dušu*, tako i razdvajanje istih, bilo kako uzrokovano, privodi kraju svjesno biće—zaustavlja misli i osjećaje svake vrste. Duša (naime, svjesno biće) nestaje; tijelo se vraća u prah iz kojeg je uzeto, dok se duh ili dah života vraća k Bogu koji ga je stavio u Adama i njegovoj rasi kroz njega. (Prop. 12:7) On se vraća Bogu u smislu da više nije pokoran ljudskoj kontroli, kao u rađanju, i više se ne može vratiti izuzev kroz božansku moć. Priznajući tu činjenicu, Gospodin je poučio upućenima da polože svoju nadu u budući život kroz uskrsnuće Bogu i Kristu, njegovom sada uzvišenom predstavniku. Stoga, da Bog nije učinio nikakvu primjenu na čovjekov budući život kroz otkupninu i obećano uskrsnuće, smrt bi bila kraj svake nade za ljudski rod. (1. Kor. 15:4-8)

Međutim Bog je učinio pripremu za ponovni život; i od kad je on obznanio svoj milostivi plan, oni koji govore i pišu inteligento o temi (na primjer, nadahnuti pisci Svetog Pisma), jednodušno, govore o međuvremenu između smrti i jutra uskrsnuća, u kojemu je suspendirana svijest (svjesno biće), kao o „*spavanju*.” Zaista, ilustracija je izvrsna; jer trenutak buđenja činit će im se poput trenutka nakon trenutka njihovog raspadanja. Na primjer, mi čitamo da je naš Gospodin rekao govoreći o Lazarovoj smrti, „Naš prijatelj Lazar *zaspa*, ali ga *idem probuditi*.” Kasnije, zato što su učenici sporo shvaćali, on

je rekao, „Lazar je umro.” (Ivan 11:11-14) Da je teorija o svjesti nakon smrti ispravna, nije li znakovito da Lazar nije iznio nikakav izvještaj o svom iskustvu tijekom ta četiri dana? Nitko neće tvrditi da se je mučio u „paklu,” jer naš ga je Gospodin nazvao svojim „prijateljem”; i da je bio u nebeskom blaženstvu naš ga Gospodin ne bi pozvao natrag iz njega, jer to ne bi bio prijateljski čin. Nego kao što je to izrazio naš Gospodin, Lazar je bio *zaspao*, i on ga je probudio u život, u svjesnost, u njegovo *svjesno biće*, ili *dušu* koju je vratio ili oživio; i sve je to očito bilo milost koju su Lazar i njegovi prijatelji veoma cijenili.

Sveto je Pismo je prožeto sa misli da smo mi sada u noći plakanja i spavanja u usporedbi sa jutrom buđenja i uskrnuća. „Plač može potrajati za jednu *noć*, ali *ujutro* dolazi radost” (Ps. 30:5)—jutro uskrsnuća, kada će svi koji spavaju izaći iz groba, kaošto se je Prorok izrazio: „Probudite se i pjevajte, vi koji boravite u prašini [zemlje].” (Iza. 26:19)

Apostoli su također redovito koristili tu prikladnu, punu nade i miroljubivu govornu figuru. Na primjer: Luka kaže o Stjepanu, prvom mučeniku, *„usnuo je”*; i zabilježivši Pavlov govor u Antiohiji on je upotrijebio isti izraz, „David je *usnuo*.” (Djela 7:60; 13:36) Petar koristi isti izraz, govoreći, „otkad su očevi *usnuli*.” (2. Pet. 3:4) I Pavao ga je koristio mnogo puta kao što slijedeći citati pokazuju:

„Ako li joj muž umre [Grčki, *zaspe*].” (1. Kor. 7:39)

„Od kojih je većina ostala do ovog trenutka, a neki *su usnuli*.” (1. Kor. 15:6)

„Ako li nema uskrsnuća...Onda su i oni koji *su usnuli* u Kristu, propali.” (1. Kor. 15:13-18)

„Ali sada, Krist je uskrsnuo od mrtvih i postao prvina onih koji *su usnuli*.” (1. Kor. 15:20)

„Evo, objavljujem vam otajstvo: svi nećemo *usnuti*.” (1. Kor. 15:51)

„Ali ne bi htio, braćo, da budete neupućeni u vezi onih koji *su usnuli.*" (1. Sol. 4:13)

„Tako će i Bog i one koji *su usnuli* u Isusu dovesti [iz mrtvih] s [preko] njim." (1. Sol. 4:14)

Kada Kraljevstvo, vrijeme uskrsnuća dođe, „mi koji živimo i ostajemo do *prisutnosti* Gospodinove, nipošto nećemo *preteći* one koji *su usnuli*." (1. Sol. 4:15)

Istu je misao predstavio Prorok Danijel: opisujući uksrsnuće on kaže—„probuditi će se mnogi koji *spavaju* u prahu zemaljskom"—i opis pokazuje da ti koji spoavaju uključuju i dobre i loše. (Dan. 12:2) Oni su „usnuli" u miru, da čekaju Gospodinov dan—dan Kristov, Milenijski Dan—u potpunosti uvjereni da je on (Krist) moćan sačuvati za onaj dan ono što su mu povjerili. (2. Tim. 1:12) Ova se ista misao provlači kroz cijeli Stari Zavjet isto tako—od vremena kada je Bog najprije propovijedao Abrahamu evanđelje uskrsnuća: izraz, „usnuo s očevima svojim," je veoma uobičajen u Starom Zavjetu.

Međutim Job se još snažnije izražava, govoreći, „O, kad bi me htio u grobu sakriti, kad bi me zaklonio dok ti gnjev ne prođe [bude gotov]!" Sadašnje vrijeme umiranja je vrijeme Božjeg gnjeva—prokletstvo smrti bilo je na svima, zbog prvobitnog prijestupa. Međutim, nama je obećano da će u određeno vrijeme prokletstvo biti podignuto i da će blagoslov doći kroz Otkupitelja svim narodima na zemlji; i Job tako nastavlja, „Sve dane vremena svoga određenoga vremena čekat ću, sve dok mi promjena ne dođe; ti ćeš zvati (Ivan 5:25), a ja ću ti odgovoriti: ti ćeš zaželiti djela ruku svojih." (Job 14:14,15) I mi u Novozavjetnim vremenima čitamo o odgovoru našeg Gospodina, „svi što su u grobovima čuti će glas Sina Božjeg [koji ih poziva da se probude i dođu do potpune spoznaje Boga i potpune prilike za vječni život]." (Ivan 5:25,28,29)

Ta smrt—„spavanje" je toliko apsolutno razdoblje nesvjesnosti da probuđeni neće imati nikakvu spoznaju o

prolasku vremena. Zaista, „spavanje" je samo prilagođeni izraz, jer u stvarnosti mrtvi su mrtvi, potpuno uništeni, izuzev što Božja mudrost čuva njihov identitet, i što je odredio kroz Krista njihovo buđenje—njihovu reorganizaciju i oživljavanje. I to će, zaista biti, *ponovno stvaranje*—daleko veće očitovanje božanske moći od onoga prvobitnog stvaranja Adama i Eve. Biti će to ponovno stvaranje pedeset milijardi a ne dvaju osoba. Jedino naš Bog ima takvu svemoćnu mudrost i snagu; on je i u stanju i želi to. To će biti jedna od koristi koje rezultiraju od dopuštenja zla da će njegovo iskorijenjivanje očitovati sva obilježja božanskog karaktera kako to ne bi moglo biti drugačije pokazano i obznanjeno. I pred anđelima i ljudima svijetlit će božanska *pravda*, tako isto i božanska *ljubav*, božanska *moć*, i na koncu će također sva njegova stvorenja vidjeti i posjedovati božansku *mudrost* u pripremanju i dopuštanju takvog prikaza Božjeg karaktera.

Biblijsko svjedočanstvo što se tiče potrebe za uskrsnućem mrtvih je veoma jano i izričito—i kako može doći do uskrsnuća mrtvih ako nitko nije mrtav, nego, kao što neki tvrde, „svi koji naizgled umiru življi su negoli su ikada bili"; proturječući tako peterim osjetilima svakog inteligentnog bića isto tako kao i jasnoj objavi Svetog Pisma da „za sve žive postoji nada jer bolje je živ pas, nego mrtav lav. Živi [čak i najmanje inteligentni] barem znaju da će umrijeti, a mrtvi ne znaju ništa niti imaju više nagrade, jer se zaboravlja i spomen [vrlo općenito] na njih. Davno je nestalo i njihove ljubavi, i mržnje, i zavisti, i više nemaju udjela [interesa] ni u čem što biva pod suncem...I što god nakaniš učiniti, učini dok možeš, jer nema ni djela, ni umovanja, ni spoznaje, ni mudrosti u Podzemlju* u koje [svjesno biće] ideš." (Prop. 9:4-10; Iza. 26:14)

**Šeol*—stanje smrti u odnosu na *dušu*, u kontrastu sa grobom, jamom za mrtvo *tijelo* koji je na Hebrejskom *qeber*. Vidi Ps. 30:3; 49:15; 89:48; gdje je *šeol* preveden grob. Vidi 2. Ljet. 34:28; Job 10:19; Ps. 88:5; gdje

„Oborio si ga [nadu u njemu] —on ode za svagda, nagrđena lica, otjeran, odbačen Djecu mu poštuju—o tom ništa ne zna; ako su prezrena—o tom ne razmišlja.” (Job 14:19-21; Iza. 63:16)

Zapazite značaj Apostolovih riječi u njegovoj proslavljenoj raspravi o uskrsnuću u 1. Kor. 15:12-54. On kaže:

„No ako se propovijeda da je Krist od mrtvih uskrsnuo, kako neki među vama govore da nema uskrsnuća mrtvih?”

Ako mrtvi nisu mrtvi, nego su življi nego ikada prije, tada nitko nije mrtav, i zasigurno ne bi moglo biti onda uskrsnuća mrtvih. Apostol ne drži nikakvu takvu teoriju, nego baš suprotno, da su mrtvi *propadaju* poput divljih životinja ako ih Bog neće uskrsnuti; i da su naše nade za njih uzaludne nade osim ako to nisu nade uskrsnuća. Označite si dobro svaku riječ ovog snažnog argumenta od jednog od najvećih logičara. On kaže:

„Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo [i dalje je mrtav]. Ako pak Krist nije uskrsnuo [nego je i dalje mrtav], uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud [jer mrtav Krist ne može znati ništa i ne može pomoći nikome] i vjera vaša. Zatekli bismo se i kao lažni svjedoci Božji [mi smo zli varalice a ne od Boga imenovani izaslanici] što posvjedočismo protiv Boga: da je uskrisio Krista, kojega nije uskrisio, ako doista [ako je to istina] mrtvi ne uskršavaju. Jer ako mrtvi ne uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo.”

sa grobom, jamom za mrtvo tijelo koji je na Hebrejskom qeber. Vidi Ps. 30:3; 49:15; 89:48; gdje je šeol preveden grob. Vidi 2. Ljet. 34:28; Job 10:19; Ps. 88:5; gdje je qeber jama. Duša našeg Gospodina otišla je u šeol u stanje smrti (Ps. 16:10; Djela 2:27), ali „odredio je grob [qeber, jama] svoj s opakima i s bogatima.” (Iza. 53:9)

---

je qeber jama. Duša našeg Gospodina otišla je u šeol u stanje smrti (Ps. 16:10; Djela 2:27), ali „odredio je grob [qeber, jama] svoj s opakima i s bogatima.” (Iza. 53:9)

Trebalo bi zapaziti da Apostol ne inzistira na svom argumentu što se tiče uskrsnuća *tijela*, nego u pogledu uskrsnuća *bića*, *duše*; „da mu *duša* nije bila ostavljena u *šeolu*, *hadu*." (Djela 2:31,32) Da se je Pavao držao teorija našeg doba on bi rekao nešto poput ovoga: Neki od vas govore o uskrsnuću *tijela* kao da je to važna stvar; ali u stvarnosti tijelo je „prepreka," smetnja, „zatvor smrti" za dušu, za koju je daleko bolje kada je „oslobođena." Uskrsnuće tijela, kada god došlo, biti će katastrofa i podrazumijeva „ponovno sklapanje" duše i ograničenje njenih moći.

Apostol nije rekao ništa takovoga zato što bi to bilo suprotno istini. On je naučavao uskrsnuće duše ili svjesnog bića iz stanja nesvjesnosti, iz smrti; ali je zanijekao uskrsnuće tijela koje je umrlo, govoreći, „I što siješ, *ne* siješ tijelo buduće,..[u uskrsnuću duše ili bića] Bog mu daje [novo] tijelo kakvo hoće, i to svakom [vrsti] sjemenu svoje [odgovarajuću vrstu] tijelo." (1. Kor. 15:37,38) Mase čovječanstva od ljudskog sjemena ili vrste primit će ljudska tijela; ali ne ista tijela koja su se pretvorila u prah i čiji dijelovi ili atomi su prešli u biljne i beskonačno male životinjske organizme. Crkva će primiti duhovna tijela poput onoga njihovog uskrslog Gospodina i u potpunosti drugačija od njihovih zemaljskih tijela—utoliko da Apostol objavljuje, „još se ne očitova što *ćemo biti*. Znamo: kad se očituje, *bit ćemo* njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest." (1. Ivan. 3:2)

Ali nastavimo pratiti Apostolov argument nadalje. On objavljuje:

„A ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima. Onda i oni koji usnuše u Kristu, *propadoše*." (reci 17,18)

Oni koji tvrde da duša ne može umrijeti i da prema tome ne umire i koji stoga poriču uskrsnuće duše ili svjesnog bića, i

koji su shodno tome prisiljeni sa svojim argumentom tvrditi da se Biblijsko ukazivanje na uskrsnuće odnosi samo na tijelo, u dilemi su što učiniti sa ovim riječima nadahnutog Apostola. Ako oni tvrde da je naš Gospodin bio živ, „živ više nego ikada prije," tijekom tri dana za koje Sveto Pismo objavljuje da je on bio mrtav, i misle o njegovom tijelu uskrsnuća kao o onome koje je ležalo u Josipovom grobu ranjeno i iznakaženo, kako oni mogu tvrditi da je vjera u Krista koji nije umro (nego samo prolio svoju krv za tri dana) *„uzaludna"* vjera? Kako oni mogu priznati da takva vjera ne oslobađa od osude? Kako oni mogu tvrditi da „življi više nego ikada" Krist „oslobođen" od svog tijela ne može spasiti grešnike i stoga da su svi koji su usnuli u Kristu *„propali?"*

Čitava njihova *teorija* je proturječju sa onim kako Sveto Pismo predstavlja stvari. Oni tvrde da nijedna duša ne može *propasti* [Grčki *apolloomee*—biti uništena] dok Apostol kaže da može; i tako kaže naš Gospodin—„Bog može uništiti i dušu i tijelo." Oni također niječu da je itko „*usnuo* u Kristu" poričući da je smrt spavanje, čekanje na jutro uskrsnuća, dok apostoli, naš Gospodin i svi sveti proroci ujedinjeno objavljuju da oni „spavaju" iz kojeg sna ih Božja moć jedino može probuditi u svijest, dušu, svjesno biće, na bilo kojem nivou postojanja. Jer treba zapaziti da će oni koji dožive „promjenu" prvog uskrsnuća u božansku prirodu biti *duše* jednako stvarno kao što su bili u svojoj zemaljskoj prirodi. Za Boga je objavljeno da je *duša*, ista riječ *psiche* bila je upotrijebljena—„A pravednik će moj od vjere živjeti, ako li pak otpadne, ne mili se on *duši* [*psiche*—svjesno biće] mojoj." (Hebr. 10:38)

Platonistička filozofija (da čovjek ne može i ne umire, nego se to samo pričinja) prevladavala je širom Grčke u vrijeme prvog dolaska, i sačinjavala je veliku prepreku napretku evanđelja među Poganima. Na primjer, mi čitamo da kada je Pavao propovijedao u Ateni da su ga filozofi slušali kao

velikog učitelja sve dok se nije dotaknuo uskrsnuća mrtvih—to je prelilo čašu; oni više nisu bili zainteresirani; oni su se smatrali naprednijima od Židovske ideje da duša ne može imati nikakvo buduće postojanje izuzev kroz uskrsnuće. „Kad čuše "uskrsnuće od *mrtvih*" [i tako su shvatili da se Pavao nije slagao s njihovom teorijom da su mrtvi življi nego ikada prije], jedni se stadoše rugati, a drugi rekoše: "Još ćemo te o tom slušati!" (Djela 17:32)

Poganska ideja, da smrt nije smrt, nego korak u šire uvjete života, ni u kojoj mjeri nije bila prožela Židovsku misao sve do vremena prvog dolaska. Farizeji su bili glavna Židovska sekta, i naš ih Gospodin proglašava nasljednicima i predstavnicima Mojsijevog zakona, govoreći, „Pismoznanci [pisari] i farizeji sjede na Mojsijevoj stolici." (Mat. 23:2) Saduceji, mnogo manje brojni od Farizeja, bili su sekta broj dva po utjecaju: oni su stvarno biti nevjerujući, nevjernici. U cijelosti su negirali budući život, držeći da čovjek umire jednako kao i divlja zvijer, i da neće biti uskrsnuća mrtvih. Oni nisu vjerovali u sva Mesijanska obećanja, negirajući također nadljudske inteligencije, poput anđela, itd. Istina je, Josip skreće pažnju na sektu zvanu Esenima, za koju on obljavljuje da drži Platonsku teoriju koja je prevladavala među Poganima, u smislu da da čovjek u stvari nikada ne umire, nego da samo čini napredan korak u životnom razvoju, u krizi nazvanoj smrt. Međutim moramo imati na umu da je Josip svoju povijest o Židovima pisao dok je bio na Rimskom dvoru, i da ju je on pisao s ciljem da utječe na misli cara i njegovog dvora u korist Židova. Rimljanima su počeli poštivati Židove, kako Sveto Pismo objavljuje za njih da su bili „tvrdokoran i buntovan narod," i prirodno su zaključili da je uzrok toog buntovničkog stava ležao na neki način u njihovoj religiji. To je bila istinita pretpostavka; nedvojbena je činjenica da istine božanskog otkrivenja teže stvaranju duha slobode gdje se god primijene—razbijajući široke razlike između svećenika i

naroda, kraljeva i podanika, učeći da su svi odgovorni jednom velikom Sucu i Kralju. Međutim Josip se želio suprotstaviti toj ispravnoj procjeni Židovskog naroda, i Židovske religije; i stoga je on raširio istinu u svom nastojanju da riješi slučaj, i da pokaže Rimskom dvoru kako je Židovska religija bila praktički ista kao i različite poganske religije, (1) što se tiče svjesnosti mrtvih, i (2) vjerovane u vječno mučenje.* Da utvrdi svoj slučaj, on citira sektu Esena, kao da su oni bili glavna vjerska sekta među Židovima. Baš naprotiv, oni su bili toliko beznačajni da niti nisu bili toliko mnogo spomenuti u Novom Zavjetu, i očito je da nikada nisu došli u sukob niti s Gospodinom niti s apostolima, dok se na Farizeje i Saduceje stalno i često ukazivalo.

„Njemu Svi Žive"—Luka 20:37,38

Nakon što je naš Gospodin odgovorio doktorima Zakona i pismoznancima i Farizejima, i zbunio ih, pojavili su se Saduceji, misleći da oni mogu pokazati nadmoć svog nevjerničkog položaja, osporavajući doktrine našeg Gospodina. Tim Saducejima, koji su tvrdili da su mrtvi bili zauvijek mrtvi, naš je Gospodin rekao, „A da mrtvi [će] ustaju, naznači i Mojsije kad u odlomku o grmu Gospodina zove Bogom Abrahamovim, Bogom Izakovim i Bogom Jakovljevim. A nije on Bog mrtvih, nego živih. Ta svi njemu žive!" (Luka 20:37,38) Naš Gospodin sugerira da je to samo po sebi dokaz „da će mrtvi ustati," zato što Bog sigurno ne bi tako ukazao na bića koja su totalno i zauvijek izbrisana iz postojanja. On zatim pokazuje da je Božji plan za uskrsnuće utvrđen, i da su oni

* Vječno mučenje nikada nije bilo Židovsko vjerovanje izuzev u slučaju nekolicine; ali Rimski su Carevi favorizirali tu teoriju, jer je ona povećala carski utjecaj nad običnim narodom. Kasnije su Carevi usvojili titulu, „Pontifex Maximus," glavni vjerski vladar—koju je još kasnije usvojilo Papinstvo za pape.

koje ljudi zovu „mrtvima” „Njemu svi živi”—sa Božjeg stanovišta oni samo „spavaju.” Božja Riječ, stoga, govori o njima kao o „usnulima” a ne kao o uništenima. Iako je prvobitna presuda bila na uništenje ona je sada neutralizirana otkupninom. Mojsije zato kaže: „Ti čovjeka skrećeš u propast i govoriš [u uskrsnuću]: Vratite se, sinovi ljudski.” (Ps. 90:3; 103:4) Govoreći, „Ja sam Bog Abrahamov,” Bog govori ne samo o stvarima prošlosti kao o još prisutnima, nego također i o stvarima koje će doći kao da su se već desile. (Rim. 4:17)

Tijelo, Duh i Duša Crkve (1. Sol. 5:23)

Nazivi tijelo, duša i duh su simbolički upotrijebljeni za Crkvu kolektivno. Na primjer, Apostol kaže: „A sam Bog mira neka vas posvema posveti i cijelo vaše biće—duh vaš i duša i tijelo—neka se besprijekornim, savršenim sačuva za Dolazak Gospodina našega Isusa Krista.” Ovu se molitvu treba razumjeti da se primjenjuje na Crkvu kao cjelinu—izabranu Crkvu čija su imena zapisana na nebu. Pravi je *duh* bio sačuvan u malom stadu. Njeno je tijelo danas vidljivo, također, bez obzira na mnoštvo kukolja koji bi ga sakrio isto tako kao i ugušio. I njena *duša*, njena aktivnost, njena svijest, njeno svjesno biće, je očito posvuda, podižući standard za narode—križ, otkupninu.

Mi ni na koji drugi način ne možemo primjeniti Apostolove riječi; jer, koliko god se ljudi mogu razlikovati što se tiče sačuvanja pojedinačnih duhova i duša onih kojima se obratio, svi će se složiti da njihova *tijela nisu bila sačuvana*, nego da su se vratila u prah, kao ona drugih. Osim toga, riječi tijelo, duša i duh su u jednini, ne u množini.

Što je Označeno sa „Šeolom” ili „Hadom” u Koje Sve Duše Idu?

Smatra se da s obzirom da se za duše kaže da idu u *šeol*,

had, da čovjekova duša stoga mora biti nešto opipljivo i svjesno nakon raspadanja—nakon odvajanja duha života od organizma ili tijela. Ispravno je stoga da mi razmotrimo Riječ Gospodinovu po tom pitanju, i da vidimo—Što je *šeol, had*?

Hebrejska riječ *šeol* pojavljuje se šezdeset i pet puta u Starozavjetnim Pismima. Tri je puta prevedena *jama*, trideset i jedan puta je prevedena *grob*, i trideset i jedan puta je prevedena *pakao*. To su sve pogrešni prijevodi, mjerimo li to sa sadašnjom općenitom upotrebom riječi, pakao, grob i jama.

Značenje Hebrejske riječi *šeol* (*had* je njen Grčki ekvivalent) teško može biti izraženo ijednom Hrvatskom riječi: to označava *skriveno* ili *ugašeno*, ili *zamračeno*—stanje smrti: to nije doslovno mijesto nego stanje, i vjerojatno bi riječ padanje u *zaborav* gotovo više nego ijedna druga na našem jeziku odgovarala riječi *Šeol* na Hebrejskom i *Had* na Grčkom. Ništa u riječi *šeol* ne označava radost ili očaj, ili bilo koji osjećaj; kontekst nas mora voditi u tome. Razmotrimo stoga upotrebe riječi *šeol* i *had* i utvrdimo iz konteksta sve što možemo što se tiče „pakla." Mi ćemo naći jasno navedeno u Svetom Pismu da cijelo čovječanstvo, dobri i loši podjednako, odlaze u *šeol*, *had*, *zaborav*; da tamo nema niti svijetla, niti spoznaje, niti mudrosti, niti planiranja; da nijedan jezik tamo ne hvali Gospodina, niti huli Njegovo ime; da je to stanje apsolutne tišine, i u svakom pogledu nepoželjno stanje, izuzev toga što mu je pridodata nada u uskrsnuće.

Zapazit će se također da „duše," i dobre i zle, idu u to stanje—*šeol, zaborav*—da čekaju poziv Životodavca u jutro Milenijskog Doba. Ne može se poreći da su prevoditelji naše Opće Verzije Biblije ponekada bili nedosljedni, no mi ipak smo ubjeđenja da se to ne treba pripisati u cijelosti nepoštenju, iako u nekim slučajevima malo graniči s time: radije vjerujmo da je to bilo rezultat zbunjenosti uma na tu temu, dometnuto s dugim stoljećima lažnog naučavanja, predano nam iz „Mračnog

srednjeg vijeka.” Daljnja stvar koja koja može biti rečena u umanjenju odgovornosti djela prevoditelja je, da „stara Engleska” riječ *pakao* nije imala takvo značenje kakvo ima na suvremenom Engleskom jeziku. Ona, niti u kojem smislu riječi, nije označavala niti podrazumijevala mjesto plamena ili mučenja ili nevolje ili boli, nego više misao groba—skriveno stanje, *zaborav.* Prevoditelji su korištenjem riječi *pakao* vjerojatno djelomično opravdali sebe, na osnovu njenog drevnog značaja, njenog primarnog značenja, kao što je dano u neskraćenim Engleskim riječnicima.

Razmatrajući slijedeća pojavljivanja riječi *šeol*, čitatelj je potaknut zapaziti koji bi bio smisao odlomka, da je riječ *šeol* prevedena u svakom slučaju „paklena vatra,” ili „mjesto mučenja,” i zatim također da zapazi kako bi, u svakom slučaju, prijevod bio više uglađeniji i dosljedniji s kontekstom da je bila prevedena *zaborav.* To uvjerljivo dokazuje da „duše” idu u *šeol, zaborav,* i da one tamo nisu u mukama, niti imaju bilo kakve spoznaje ili mudrosti ili djela ili radosti ili boli ili osjećanja bilo koje vrste, nego da jednostavno čekaju u *zaboravu* na „glas arhanđela i trube Božje.”

„S tugom ću u grob [u *šeol*, *u zaborav*] leći za sinom svojim.” (1. Moj. 37:35)

Tako je Jakov tugovao za svojim sinom Josipom, za kojega je mislio da je umro nasilnom smrću.

„Pa ako bi ga [Benjamina] zadesilo kako zlo na putu na koji ćete ići, svalili biste me stara s tugom u *grob* [u *šeol*, u *zaborav*].” (1. Moj. 42:38)

To su bile Jakovljeve riječi, kada se rastavljao od Benjamina, u bojazni da on ne bi bio ubijen, kao što je pretpostavljao da je bio Josip.

Slične su riječi gotovo identično ponovljene pod sličnim okolnostima, u poglavlju 44:29, kada su braća objašnjavala Josipu oproštajnu uputu njihovog oca u vezi Benjamina. I u 31

retku braća ponovno navode stvar u vezi sebe, govoreći, „i sluge tvoje doista bi spravile sijede vlasi sluge tvojega, oca našega, od tuge *pod zemlju* [u *Šeol*, u *zaborav*].”

Ovdje su četiri slučaja u kojima je riječ *šeol* bila prevedena „grob,” i mi pozivamo sve da uzmu u obzir koliko bi bilo neprikladno da se je tu koristila riječ *pakao*, pridavajući joj redovnu, uobičajenu misao vatre, mučenja i tjeskobe. Prevoditeljima je očito bilo posve jasno da bi riječ *pakao*, kako ju se obično razumije, dala veoma krive ideje o očekivanju samoga Jakova za sebe, i njegovih sinova u odnosu na njega: stoga su je ovdje preveli riječju „grob.” Ipak, oni ne vjeruju, niti većina ljudi vjeruje, da je Jakov otišao u grob, ili imaju bilo kakovu misao o odlasku u grob. Niti je patrijarh razmišljao o pogrebu svog tijela u grob, jer on bi tada nedvojbeno koristio istu Hebrejsku riječ za grob koju je upotrijebio govoreći o Rahelinom grobu, naime, *qeburah* (1. Moj. 35:20), ili bi inače bio upotrijebio istu riječ koju je njegov sin Josip koristio (*qeber*), govoreći o Jakovljevom grobu, kojeg si je sam Jakov bio pripremio prije svoj smrti. (1. Moj. 50:5) Baš naprotiv, mi vidimo da Jakov govori o *sebi*, kao o duši ili biću—da bi *ga* razočarenje zbog gubitka Benjamina spravile dolje u *zaborav*, u stanje smrti, u njegovoj sada dubokoj starosti i slabog zdravlja.

„Ako li što novo učini Gospod, i zemlja otvori usta svoja i proždre ih sa svijem što je njihovo, i siđu živi *u grob*. [u *šeol*, u *zaborav*].” (4. Moj. 16:30)

„I tako siđoše sa svijem što imahu živi *u grob* [*šeol*, *zaborav*], i pokri ih zemlja i nesta ih iz zbora.” (4. Moj. 16:33)

Ova dva teksta koja se odnose na Koreja, Datana i Abirama, pokazujući kako su oni bili uništeni, nisu mogla dosljedno biti prevedena „u *pakao*,” iz straha od dokazivanja da je navodno mjesto mučenja ispod površine ove zemlje. Ali kako je jednostavna izjava kad ju se ispravno razumije: zemlja je

otvorila svoja usta i progutala ih i oni su sišli dolje usred životnih aktivnosti u zaborav, nesvjesnost.

„Jer se oganj razgorio u gnjevu mojem, i gorjeće do *najdubljega pakla* [*šeol*, zaborav]; spaliće zemlju i rod njezin, i popaliće temelje brdima.” (5. Moj. 32:22)

Ovdje je jasno da se spominje vatra, ali ne doslovna. Cijeli kontekst pokazuje da je to vatra Božje ljubomore, i izjava slijedi, „Od gladi će umirati, ognjica i pošast njih će trovati... Vani će mač zatirati djecu, a strava će vladati unutra.” Mi nismo ostavljeni nagađati u vezi toga kako je ovo proročanstvo bilo ispunjeno; jer Apostol Pavao, govoreći pod nadahnućem svetog Duha, ukazuje na taj odlomak, i primjenjuje ga na tjelesni Izrael, i na nevolju koja je bila došla na njih kao naciju, kada su odbacili Gospodina Isusa, i onda pak sami bili odbačeni od Gospodina. Apostol objavljuje da ih je do krajnosti zadesio gnjev (1. Sol. 2:16): božanski je gnjev planuo na njih i nastavio je gorjeti protiv njih sve dok, kao narod, nisu trpjeli zbog svojih nacionalnih grijeha. Nakon što je božanski gnjev spalio njihov nacionalni prijestup, čak tragajući za njima u najdubljem zaboravu (*šeolu*) on će im tada miroljubivo govoriti, govoreći Crkvi, "Tješite, tješite moj narod, govori Bog vaš. Govorite srcu Jeruzalema, vičite mu da mu se ropstvo okonča, da mu je krivnja okajana, jer iz Jahvine ruke primi dvostruko za sve grijehe svoje.” (Iza. 40:1,2) Tada će također doći izbavljenje Jakova koje je predskazao Apostol Pavao, na autoritetu božanske izjave, „Jer ovo je moj savez s njima, kad oduzmem grijehe njihove.” (Rim. 11:26,27) Ista misao da će to gorenje božanskog gnjeva protiv Izraela, do najdubljeg zaborava, biti praćeno sa božanskim blagoslovom, pokazano je u kontekstu. Vidi 5. Moj. 32:26-43.

„GOSPOD ubija i oživljuje, spušta u *grob* [u *šeol*, u *zaborav*] i podiže [uskrsnućem iz *zaborava*, iz *šeola*].” (1. Sam. 2:6)

„Okružile su me patnje *paklene* [*šeol*, *zaborav*].” (2. Sam. 22:6)

Prorok David je ovdje izrazio činjenicu da je njegov život bio u opasnosti, ali da ga je Bog izbavio iz Šaulovih ruku. Međutim, kontekst pokazuje posve jasno da Psalmista proročanski govori o Kristu, i vremenu potpunog izbavljenja tijela Kristovog, koje je Crkva, iz sadašnjeg zlog svijeta, u slave budućeg svijeta, pokazujući (reci 8-18) da će se izbavljenje tijela Kristovog dogoditi netom prije velikog vremena nevolje, i očitovanja božanske moći i ogorčenja protiv zloće.

„Nemoj dopustiti da mu sijeda glava u miru siđe u *grob* [*šeol, zaborav*]...moraš učiniti da mu sijedu glavu s krvlju u grob [šeol, zaborav] oboriš.” (1. Kralj. 2:6,9)

David ovdje govori, ukazujući Salamunu svom sinu da je Joab bio opasan čovjek, krvnik, koji s pravom zaslužuje neku odmazdu prije nego umre. Prevoditelji su očito razmišljali da, iako je Joab bio loš čovjek, da ovdje ne bi preveli riječ *šeol* sa riječju *pakao*, zato što kontekst govori o sijedoj glavi, dok njihova teorija ističe da su kosa i preostalo fizičko tijelo pogrebeni, i da gola duša ili duh ide u pakao. Oni su stoga ovdje dali prednost prevođenju riječi *šeol* sa Hrvatskom riječi *grob*. Ali imajući ispravne misli na umu, ne postoji poteškoća imati Joabovu sijedu glavu i također da Joabova sijeda glava silazi u *šeol*, zaborav, stanje smrti, zajedno. Riječ „sijeda glava, je jednostavno simbolični govor o starosti.

„Kao što se oblak rasplinjava i nestaje, tako onaj koji silazi u *grob* [*šeol, zaborav*], više ne izlazi.” (Job 7:9)

Job ovdje ističe potpuno uništenje čovjekove duše, ili bića, u smrti. Ipak u 21 retku on zaključuje argument s objavom,

„Jer ću sada u prahu zaspati, i ti ćeš me ujutro tražiti, ali me više neće biti.” Ovdje je na smrt u međuvremenu ukazano kao na spavanje, dok je na Milenijsko Doba ukazano kao na jutro, i na sadašnje doba kao na noć plača i nevolje, umiranja i plakanja. Gospodin će tražiti Joba ujutro, sa silom uskrsnuća, i premda ga neće biti, premda je smrt napravila potpuno uništenje, ipak slučaj nije van božanska sposobnosti, i stoga, kada će doći Gospodinovo vrijeme „on će se zaželjeti djela ruku svojih,” nakon što dan Gospodinove osvete prođe, i dođu vremena okrepe—tada će on zazvati, i Job i svi drugi će mu se odazvati. (Vidi pogl. 14:14,15)

„Poput neba je visoko: što možeš učiniti? Od *pakla* [*šeol*, *zaborav*] dublje: što možeš spoznati?” (Job 11:8)

Ovo su Zofarove riječi, jednog od Jobovih neumjestnih utješitelja, koje je Gospodin prekorio. S ovom izjavom on pokušava pokazati Jobu kako su božanska načela vladavine za čovjeka zagonetna: kao ilustraciju čojvekovog krajnjeg nepoznavanja Boga on ukazuje na *šeol*, i uspoređuje to dvoje; kao što nema spoznaje u *šeolu*, jednako tako, on tvrdi, ne može biti spoznaje o božanskoj mudrosti i planu.

„O da me hoćeš u *grobu* [*šeol, zaborav*] sakriti i skloniti me dokle ne utoli gnjev tvoj, i da mi daš rok kad ćeš me se opomenuti!” (Job 14:13)

Ovdje nalazimo naj jednostavniju i naj eksplicitniju izjavu Jobove nade. On nije žudio za produljenjem sadašnjeg stanja grijeha i nevolje i boli; on je bio sasvim spreman biti skriven u zaboravu sve dok vrijeme kada će prokletstvo, „gnjev,” biti podignuti sa zemlje, i umjesto toga doći vremena okrepe. Ali on ne želi biti izbrisan zauvijek. O ne! imajući pouzdanje u božansku pripremu za budući život, kroz uskrsnuće, on moli

Boga da ga se, u određeno vrijeme, nakon što prokletstvo grijeha bude bilo maknuto, sjeti, i pozove ga iz zaborava u postojanje ponovno, kroz sile obnove kojima će se Krist tada služiti. (Vidi Djela 3:19-21)

„Da bih se nadao, *grob* [*šeol, zaborav*] će mi biti kuća; u tami ću prostrijeti postelju sebi. Grobu vičem: ti si otac moj; crvima: ti si mati moja, ti si sestra moja." (Job 17:13,14)

Kako je ovo izražajno! Zaborav je kuća ili je krevet, i puna je tame—Jobova duša, njegovo biće, spava, on je beživotan, čekajući jutro uskrsnuća, dok se njegovo tijelo raspada.

„I gdje je sada nadanje moje? moje nadanje ko će vidjeti? U *grob* [*šeol, zaboroav*] će sići, počinuće sa mnom u grobu." (Job 17:15,16)

Sluga Božji izražava svoju nadu ili pouzdanje, ali se pita koliko ih mnogo može imati takvo pouzdanje. On je već bio izrazio nadu da će njegova smrt biti samo spavanje, iz kojega će se probuditi ujutro. Ali premda svaki odvojeno ide dolje u *šeol*, u zaborav, bilo da imaju tu nadu ili ne, svi nalaze počinak u prahu.

„Provode u dobru dane svoje, i začas slaze u *grob* [*šeol, zaborav*]." (Job 21:13)

Job ovdje opisuje uspješan tijek života nekih koji nisu Gospodinov narod—uspoređujući iste sa nevoljama koje doživljavaju neki koji su Gospodinov narod, i dolaze pod štap božanske stege, koji ih ispravlja i priprema za bolje stvari kasnije.

„Kao što suša i vrućina grabi vode šnježne, tako *grob* [*šeol, zaborav*] grješnike." (Job 24:19)

Cijelo je čovječanstvo sagriješilo, i stoga je čitavo čovječanstvo podložno smrti, i silazi dolje u zaborav. Jedina je nada u njemu koji nas je otkupio od smrti, i koji će nas „ujutro," vratiti iz zaborava, u skladu sa svojim vlastitim

milostivim obećanjem. Job, međutim, u ovom slučaju posebno ukazuje na grešnike, koji ubrzavaju svoju smrt sa zlim načinom postupanja.

„Otkriven je *pakao* [*šeol, zaborav*] pred njim, niti ima pokrivača pogibli.” (Job 26:6)

Ovdje Job ukazuje na Stvoriteljevu svemudrost, koji ne samo da poznaje kraj od početka, nego je svaka tajna zaborava izložena njegovom nedokučivom pogledu.

„Jer mrtve ne spominju tebe; *u grobu* [*šeolu, zaboravu*] ko će te slaviti?” (Ps. 6:5)

Kakvu jasnu, nedvosmislenu izjavu imamo ovdje, koja dokazuje nesvjesnot čovjeka kada je mrtav! Također bi trebalo zapaziti da izjava ovdje ne ukazuje na zle, nego na Božje sluge koji mu žele zahvaljivati i hvaliti ga zbog njegovih milosrđa. Zapazite također da se ne ukazuje na mrtvo *tijelo* koje je pogrebeno u *qeberu*, nego na dušu koja silazi u *šeol*, zaborav.

„Vratiće se u *pakao* [*šeol, zaborav*] bezbožnici, svi narodi koji zaboravljaju Boga.” (Ps. 9:17)

Hebrejska riječ šub je u ovom tekstu ispravno prevedena „vratit će se.” To prenosi misao o nekome ko se je bi oporavio od *šeola*, zaborava, i da će se neki tako oporavljeni vratiti u zaborav zbog zloće i što zaboravljaju Boga. Izbavljenje čovječanstva općenito iz šeola dogodit će se tijekom Milenijskog doba, kao rezultat otkupne cijene dovršene na Kalvariji. Međutim, oni koji nakon što budu bili probuđeni i dovedeni do spoznaje istine, tada budu bili i dalje namjerno pokvareni, vratit će se ponovno u zaborav—„Drugu Smrt,” iz koje nema niti otkupnine niti povratka. Da ovaj odlomak nije primjenjiv na mase čovječanstva (pogane) koji nikada nisu poznavali Boga, veoma je očito—iz same izjave se vidi da se to odnosi na one koji su *zaboravili* Boga nakon što su stekli jasnu spoznaju o njemu, i stoga imali primjerenu odgovornost.

„Jer nećeš ostaviti duše moje u *paklu* [*šeol, zaborav*], niti ćeš dati da svetac tvoj vidi truhlost.” (Ps. 16:10)

Apostol Petar, govoreći na dan Pedesetnice, pod potpunim utjecajem svetog Duha, objašnjava nam pravo značenje ove izjave, ističući da se to nikako ne bi moglo odnositi na Davida; jer Davidova je duša bila ostavljena u *šeolu*, i njegovo je tijelo vidjelo raspadanje. On objavljuje o Davidu, „da je *umro* i bio pokopan, i grobnica mu se nalazi među nama do današnjeg dana.” David nije uzašao na nebesa. (Djela 2:27-34)

Apostolove riječi su nedvosmislene i potpuno ubjedljive u dva smisla, (1) da je Davidova duša sišla u *šeol*, zaborav, i da je i dalje ostala tamo i sve do vremena Petrovog predavanja nije bila otišla na nebo; (2) da je duša Isusa Krista otišla u *Šeol*, zaborav, također, ali da nije ostala tamo zato što je uskrsnula trećeg dana—i nakon toga uzašla na nebo.

Te jasne izjave iz nadahnutog izvora trebale bi razjasniti ovu temu svim iskrenim tražiteljima istine. One stavljaju pred nas sljedeće činjenice: (1) Duša (biće) našeg Gospodina Isusa otišla je u zaborav, u *šeol*, prilikom smrti. (2) On je bio mrtav dijelove tri dana. (3) On je ustao, bio je oživljen, doveden iz zaborava, u božansku prirodu, trećeg dana, silom svetog Duha Božjeg, i postao je „prvinama onih koji su *usnuli*.” Duša ili biće našeg Gospodina nije postojala tijekom razdoblja smrti: „On je dušu svoju na smrt izlio; on je učinio dušu svoju prinosom za grijeh.” Ali njegova duša [biće] bila oživljena prilikom uskrsnuća, bilo joj je dano novo duhovno tijelo.*

„Opkoliše me bolesti *paklene*, [*šeol, zaborav*] stegoše me zamke smrtne.” (Ps. 18:5)

Simboličan izraz duboke tjeskobe i straha od smrti.

---

*Drugi Svezak, str. 109.

„Gospode! izveo si iz *pakla* [*šeol, zaborav*] dušu moju, i oživio si me da ne siđem u grob.” (Ps. 30:3)

Ovo je zahvaljivanje za oporavak od ozbiljne bolesti, koja je bila prijetila sa smrću.

„Neka se opaki posrame, neka u *grobu* [*šeol, zaborav*] zašute! Neka budu ušutkane usne lažljive.” (Ps. 31:17,18)

Ovdje, kao i na drugim mjestima, Psalmista čezne za čišćenjem zemlje od onih koji ljube zloću i prakticiraju je. To nema nikakve veze sa budućim životom, niti podrazumijeva nadu u uskrsnuće. Kada Kraljevstvo bude bilo Gospodinovo i on upraviteljem među nacijama, i bili uspostavljeni zakoni pravednosti i istine, i kada će milosrđe i ljubav donijeti svakom stvorenju najpotpuniju priliku spoznaje i oporavka od grijeha, može biti da će neki koji su sada zli tražiti pravednost, tražiti pravdu, i biti skriveni pod milosrđem Kristove pravednosti, i na koncu kroz njega postići vječni život. Niti bi prorok David niti bilo tko drugi imao što prigovoriti takvoj reformi, niti davanju vječnog života onima koji su se skroz promijenili i vratili se natrag u sklad s Bogom.

„Poput ovaca u *grob* [*šeol, zaborav*] su položeni, smrt će se njima hraniti; i čestiti će ujutro nad njima zavladati i ljepota će se njihova u *grobu* [*šeol, zaborav*] istrošiti daleko od prebivališta njihova. Ali Bog će dušu moju od vlasti *grobne* [*šeol, zaborav*] otkupiti, jer će me on primiti.” (Ps. 49:14,15)

Da *šeol* ne označava grob u uobičajenom smislu, nego kako ga mi prevodimo zaborav, jasno se očituje iz ovog teksta; jer ovce nisu pogrebene u grobovima, premda sve ovce idu u zaborav, zaboravljene su, kao da ih nikada nije bilo. Prorok ovdje ističe svoje vlastito pouzdanje u uskrsnuće, da će Bog otkupiti njegovu dušu iz *šeola*, zaborava. To je u potpunom skladu sa izjavom Apostola Petra da „David nije uzašao na nebesa.”

Davidova duša otišla je u šeol, zaborav, i Davidova je jedina nada u otkupljenju njegove duše iz šeola, iz zaborava, u život, od Otkupitelja prilikom uskrsnuća. Štoviše, čak će i oni koji idu u zaborav poput ovaca ponovno izaći iz zaborava, jer ovaj odlomak izričito objavljuje da će „ujutro" uskrsnuća, Milenijskog jutra, pravednici „zavladati" nad njima, vladati će s njima, upravljati njima, suditi im u pravednosti. Tako isto kaže i Apostol, „Ne znate li da će sveti suditi svijetu." (1. Kor. 6:2)

„Neka ih ugrabi smrt, neka živi siđu u *pakao* [*šeol, zaborav*], jer je zločinstvo u stanu njihovu i u njima." (Ps. 55:15)

Ovaj tekst, kako je obično bio krivo shvaćen, bio je velikim kamenom spoticanja mnogima od Božjeg naroda. Oni su rekli, kako je moglo biti da se dobar čovjek poput Davida moli da njegovi neprijatelji siđu u *pakao*—u vječno mučenje. Dobar čovjek se ne bi tako molio, niti je to bio smisao Davidove molitve. Kao što smo vidjeli, i vidimo, riječ *šeol* uopće ne sadrži misao o vatri ili plamenu ili mučenju ili bilo čemu takve vrste, nego jednostavno označava zaborav, gašenje života. Iz toga stoga proizlazi, da je Davidova molitva ili želje za njegove neprijatelje, protivnike pravednosti, bila savršeno ispravna želja, u potpunom skladu sa zakonima najcivilizirani jim narodima ovog vremena najvećeg prosvjetljenja. Danas zakoni civiliziranih nacija objavljuju da će svi ubojice biti pogubljeni, i oni općenito određuju navodno najlakše i najmanje bolne metode pogubljenja. Zakon tako kaže, kao David, neka ti krivci idu u *šeol*, zaborav—neka umru. Međutim, Bog je u svom milosrđu, otkupio, dragocjenom krvlju Kristovom, najgoreg isto tako kao i manje lošeg grešnika, jer „Isus Krist je milošću Božjom za svakoga okusio smrt." „On je dao sebe samoga kao otkupninu za sve, da bude svjedočanstvo u stanovito vrijeme." Ako su neki od naših bližnjih iskvareniji od nas, možda je to, iako mi to ne znamo za sigurno, zbog osljepljujućih utjecaja Protivnika na njih (2. Kor. 4:4); ili zbog više naslijeđenog zla. U svakom

slučaju, Božja je priprema da će svaki pojedinac ljudske rase imati potpunu, poštenu, nepristranu priliku da se *odluči* za pravednost i život, ili za nepravednost i Drugu Smrt—da se vrate u *šeol*. Sve nam je to u potpunosti zajamčeno u Novom Savezu osiguranom i zapečaćenom za nas kroz zaslugu dragocjene krvi Kristove.

„Jer je milost tvoja velika nada mnom, i izvadio si dušu moju iz *pakla* [*šeol, zaborav*] najdubljega." (Ps. 86:13)

Riječi „iz pakla najdubljega" ovdje označuju dubinu zaborava. Nije neispravno smatrati da Prorok ovdje personificira Gospodina Isusa, kao što čini u mnogim svojim Psalmima. Ako je to tako, riječi „iz pakla najdubljega" imale bi posebnu primjenu. U slučaju svijeta čovječanstva smrt je samo spavanje, i njegov je zaborav samo privremen, iz kojega će doći buđenje u uskrsnuću, kao rezultat otkupljenja. Međutim u slučaju našeg Gospodina Isusa bilo je drugačije: kako je on zauzeo mjesto grešnika (Adama), smrt je za njega morala značiti krajnju kaznu, naime, trajni zaborav, izuzev, on Očevom milošću i moći, ne bi bio podignut iz mrtvih, i postao Izbaviteljem onih koje je otkupio.

„Jer duša je moja puna nevolja, i život mi se bliži *grobu* [*šeol, zaborav*]." (Ps. 88:3)

Ovdje je opet ukratko i pjesnički opisana tuga zbog blizine smrt.

„Koji čovjek živi, a neće smrt vidjeti? Hoće li dušu svoju iz ruke *groba* [*šeol, zaborav*] izbaviti?" (Ps. 89:48)

Kako je ovaj upit dosljedan i njegov podrazumijevani odgovor, sa svim činjenicama slučaja koje smo do sada vidjeli, i u kakvom su nesuglasju te riječi sa prevladavajućom misli o temi koju razmatramo! Sveopće je razmišljanje da niti jedan čovjek, niti jedna *duša*, ne doživljava smrt; da je trenutak umiranja trenutak povećanja života; pa da je stoga duša poprilično snažnija od sila *šeola*, zaborava—da duša ne može umrijeti: daleko od toga pitanje da li se može osloboditi od

snage šeola, da prolazi neupitno da šeol nema nikakvu moć uopće dotaknuti se duše. Kako su Sveto Pismo i istina dosljedni! Kako je nedosljedna opće prihvaćena Platonistička filozofija!

„Opkoliše me bolesti smrtne, i jadi *pakleni* [*šeol, zaborav*] zadesiše me, naiđoh na tugu i muku.” (Ps. 116:3)

Ovdje je opet slikovito prikazan strah od smrti.

„Kuda ću otići od duha [moći—umaknuti ili biti sakriven od božanske moći] tvoga, ili kuda ću pobjeći od nazočnosti tvoje? Ako uzađem na nebo, ti si ondje; ako svoju postelju načinim u *paklu* [*šeol, zaborav*], gle, ti si ondje.” (Ps. 139:7,8)

Prema prevladavajućoj ideji, to bi značilo da je Bog stalni stanovnik grozne odaje za mučenje za što se smatra da je šeol. Baš naprotiv, Prorok ima šire gledište o božanskoj moći, i govori nam o rezultatima svog istraživanja, da ne postoji mjesto u cijelom svemiru koje nije dostupno božanskoj moći. Čak je i zaborav smrti podložan našem Gospodinu koji objavljuje, „Imam ključeve smrti i *hada* [zaborava].” Naše pouzdanje u Boga—njegovu svemoć—jeste ono što sačinjava temelj naše vjere u uskrsnuće mrtvih.

„Kosti su naše rasute do *grobnih* [*šeol, zaborav*] usta, kao kad netko siječe i krči šumu na zemlji.” (Ps. 141:7)

Značaj ovog odlomka je veoma nejasan, ali u svakom slučaju, on nema ništa u prilog opće prihvaćenoj ideji o mučenju u paklu. „ Youngov prijevod prevodi ovaj stih—„Kao kad se zemlja ore i krči, rasuše se kosti naše na zapovijed Saula.”

„Proždrijećemo ih kao *grob* [*šeol, zaborav*] žive, i svekolike kao one koji slaze u jamu.” (Izreke 1:12)

Ovo podrazumijeva jezik ubojica, koji bi brzo uništili svoje žrtve, i da budu izgubljeni iz vida i iz sjećanja—da padnu u zaborav.

„Noge joj slaze k smrti, do *pakla* [*šeol, zaborav*] dopiru koraci njezini.” (Izreke 5:5)

Ovdje su pjesnički iznešena iskušenja zle žene, i njihovi ubitačni rezultati: njeni putevi vode u uništenje, u smrt, zaborav.

„Kuća je njezina put *pakleni* [*šeol, zaborav*] koji vodi u klijeti smrtne.” (Izreke 7:27)

Sličan izraz onome prethodnome, ali daje dokaz da pakao na koji se ovdje ukazuje nije u plamenu; niti mjesto mučenja, nego mračne odaje smrti, ništavila, zaborava.

„No on ne zna da su mrtvi ondje, i da su uzvanici njezini u dubinama *pakla* [*šeol, zaborav*].” (Izreke 9:18)

Ovdje su hiperboličkim jezikom, uzvanici prostitutke predstavljeni kao mrtvi, kao oni koji su izgubili samopoštovanje, i svu čast zrelosti—nesumnjivo je da su oni na putu smrti, jer put razuzdanosti ubrzava bolest i smrt. Oni su na putu u zaborav, ne samo u fizičkom smislu, nego i također u smislu gubitka njihovog poštovanja i utjecaja među ljudima.

„*Pakao* [*šeol, zaborav*] je i pogibao pred Gospodom, akamoli srca sinova čovječijih.” (Izreke 15:8)

Treba napomenuti da ovdje nema niti nagovještaja mučenja, nego upravo obrnuto, *šeol*, zaborav, su povezani sa uništenjem.

„Put k životu ide gore razumnome da se sačuva od *pakla* [*šeol, zaborav*] ozdo.” (Izreke 15:24)

Naši su prevoditelji učinili ovaj tekst takvim da gotovo ide u prilog njihovoj teoriji da pravedni idu gore na nebo, a nepravedni silaze *dolje* u pakao. Zapazite prijevod Revidirane Verzije—„Onome tko postupa razborito put života ide gore, da izbjegne šeol [bilješka, grob] koji je dolje.” Ispravna bi misao mogla biti prikazana ovako—Staza života za mudre uzlazi prema pravednosti, kako bi mogao biti izbavljen kroz snagu uskrsnuća od zaborava.

„Ti ga bij prutom, i dušu ćeš mu izbaviti iz *pakla* [*šeol, zaborav*].” (Izreke 23:14)

Stvarno je nepotrebno objašnjavati da ovaj tekst ne uči kako bi nakon smrti trebalo tući leš, kako bi se dušu moglo izvući iz pakla za mučenje. Značenje je jasno naznačeno kontekstom. Nalog je da se dijete ne bi trebalo poštedjeti od pruta, ako je to potrebno, jer čineći to njegovom bi životu mogle biti dodane godine korisnosti—njegova duša [biće] biti će sačuvana od prijevremenog zaborava, i moguće biti sačuvana od Druge Smrti—od toga da bude vraćena u zaborav.

„*Pakao* [*šeol, zaborav*] i propast ne mogu se zasititi; tako se ni oči čovječje ne mogu zasititi.” (Izreke 27:20)

Daleko od toga da to označava gorući pakao, toliko ogromnih proporcija da ga se nikada ne može napuniti, to jednostavno označava da nema ograničenja za kapacitet smrti—zaborav i uništenje ne mogu biti prenatrpani.

„Ima troje nesito, i četvrto nikad ne kaže: dosta: *Grob* [*šeol, zaborav*], materica jalova, zemlja koja ne biva sita vode, i oganj, koji ne govori: dosta.” (Izreke 30:15,16)

U ovom tekstu, kao i u prethodnome, za smrt, zaborav, je rečeno da nema kraja njenom kapacitetu, i da ne može biti prekomjerno napunjena.

„Sve što ti dođe na ruku da činiš, čini po mogućnosti svojoj, jer nema rada ni mišljenja ni znanja ni mudrosti u *grobu* [*šeol, zaborav*] u koji ideš.” (Prop. 9:10)

Ovdje je najjasnija izjava što se tiče pakla, šeola, zaborava. Primjenjiva je ne samo na zle, nego također i na pravedne—na sve koji odlaze u smrt. U šeolu, u zaboravu smrti, ne postoji niti dobrog niti lošeg djela, niti hvaljenja Boga niti proklinjanja Boga, niti dobrog niti lošeg razmišljanja, niti svete niti nečiste spoznaje, niti nebeske niti bilo koje druge mudrosti. Može li stvar biti jasnije i nedvosmislenije navedena?

„Ljubomora je okrutna kao *grob* [*šeol, zaborav*].” (Pjesma 8:6)

Ovdje je stanje smrti, zaborava, prikazano kao sama personifikacija nemilosrdnosti. Ona guta cijelu ljudsku obitelj, ne praveći iznimke, bilo karaktera bilo statusa.

„Stoga se *pakao* [*šeol, zaborav*] raširio i usta svoja bez mjere otvorio.” (Iza. 5:14)

Prorok ovdje koristi riječ *šeol*, zaborav, da opiše gubitak prestiža, sramotu i beščašće Izraela. Oni su bili postali kao mrtvi, oni su u velikim brojevima prešli u zaborav. Odlomak ne ukazuje niti na doslovni grob, niti na vatreno jezero.

„*Pakao* [*šeol, zaborav*] je odozdo pokrenut zbog tebe da te susretne kada dođeš.” (Iza. 14:9)

Ovo je veoma simboličan jezik. Primjenjen je na Babilon. Mi vjerujemo da njegovo ispunjenje još uvijek leži u budućnosti, sada pred samim vratima. Babilon Veliki će biti progutan; kao kamen bačen u more, biti će u potpunosti izgubljen iz vida i zaboravljen—otići će u zaborav, *šeol*. (Otkr. 18:21) To je pokazano sa kontekstom, koji objavljuje, „Kako je tlačitelj nestao! Nestao je zlatni grad!” (Vidi retke 4-8).

„Raskoš tvoja srušena je u *grob* [*šeol, zaborav*].” (Iza. 14:11)

To je nastavak iste simbolične slike *uništenja* mističnog Babilona, čija će veličina uskoro biti stvar prošlosti—zakopana u zaborav, ne u gorući pakao.

„Zato što ste govorili: Sa smrću smo savez sklopili, i s *paklom* [*šeol, zaborav*] sporazum imamo.” (Iza. 28:15)

Ovdje Gospodin predviđa strašnu nevolju, spoticanje, i padanje među onima koji su došli to faze da se kroz lažna učenja, ne slažu sa učenjem Svetog Pisma da je smrt plaća za grijeh. To vrijeme osvete za one koji prijevarno rukuju Riječju Božjom, i koji, umjesto da su bili posvećeni istinom, daju prednost zabludi, je veoma blizu. Naš veliki protivnik, Sotona, koristi prevladavajuću zabludu o toj temi da ulovi u zamku

svijet sa različitim lažnim učenjima predstavljenima na osnovu te lažne pretpostavke. On je već zaveo Papiste i cijeli poganski svijet da se mole za mrtve i održavaju mise za njih, za koje se vjeruje da nisu mrtvi, nego da su vrlo živi u mukama čistilišta. I sada, kroz Spiritizam, Teozofiju i Kršćansku Znanost, isti Protivnik posebno napada Protestante, koji su zbog svog vjerovanja da mrtvi nisu mrtvi, veoma podložni tim zavodljivim utjecajima.

Kršćani različitih denominacija su „sa smrću savez sklopili," i objavljuju da je ona prijatelj, dok Sveto Pismo objavljuje da je ona čovjekov najveći neprijatelj, i plaća za njegov grijeh. Nominalni Kršćani imaju sporazum sa grobom; oni smatraju da je on ništa drugo doli spremište za zemaljsko tijelo, za koje oni objavljuju da će ga se riješiti. Propuštajući shvatiti da je smrt (zaborav) plaća za grijeh, oni su spremni vjerovati Sotoninoj laži, da je vječna muka plaća za grijeh. Propuštajući vjerovati da je smrt plaća za grijeh, oni su spremni zanijekati da je Kristova smrt bila lijek, odgovarajuća cijena, za čovjekovo oslođenje, i tako su sva milostiva obilježja božanskog plana otkupnine i *obnove manje ili više nejasna* u njihovim očima, i teško ih je shvatiti.

„I opozvat će se vaš savez sa smrću, i vaš sporazum s *paklom* [*šeol, zaborav*]." (Iza. 28:18)

Gospodin tako objavljuje da će on u konačnici uvjeriti svijet u istinu izjava Svetog Pisma što se tiče stanja smrti i zaborava; ali će to biti kroz veliko vrijeme nevolje i zbunjenosti za one koji su pod tom zabludom, i koji odbacuju slušati glas Riječi Gospodinove o toj temi.

„Ja rekoh, kad se presjekoše dani moji: idem k vratima *grobnijem* [*šeol, zaborav*], uze mi se ostatak godina mojih." (Iza. 38:10)

To su riječi Ezekije, dobrog kralja Jude, u čiju je korist učinjeno čudo, bio mu je produžen život. On u ovim riječima govori o tome što su bile njegove misli u vrijeme njegove bolesti. On zacijelo ne misli da je očekivao sići u pakao vječnog mučenja, i prevoditelji su bili dovoljno mudri da uvide da ukoliko bi u ovom slučaju oni preveli *šeol* sa riječi *pakao*, da bi to potaknulo propitivanja i istraživanje od strane čitatelja, koji bi brzo skrenuli javnosti pozornost na istinu o toj temi. Kralj jednostavno objavljuje da se je osjećao blizu smrti, zaborava, i da je trebao biti lišen ostatka svojih dana, a u kojima je razumno očekivao uživati.

„Jer neće *grob* [*šeol, zaborav*] tebe slaviti, neće te smrt hvaliti." (Iza. 38:18)

Ovo su Ezekijine riječi, dio istog opisa njegove bolesti, njegovog straha od smrti, njegov izvještaj o Gospodinovoj dobroti i milosrđu koje je pokazao produživši mu život, i njegove zahvalnosti Gospodinu. On izjavljuje, „ali tebi bi milo da izvučeš dušu [biće] moju iz jame pogibli." Prevoditelji to ne prevode, „Jer neće pakao tebe slaviti," inače bi oni koji su znatiželjni postavili pitanje na kakvu se to vrstu pakla ukazuje. Ezekija povezuje misao o smrti, sa zaboravom, *šeolom* i koristi ih kao sinonime, i on zatim izjavljuje, „Živi, živi, oni će te slaviti kao ja danas." Drugim riječima, živi čovjek može hvaliti Gospodina, ali ako je čovjek mrtav, ako je njegova *duša* otišla u *šeol*, u zaborav, on ne može hvaliti Gospodina, niti u ikojem smislu prepričavati njegova milosrđa—sve dok ga, u jutro uskrsnuća, kao što Job izjavljuje, Gospodin ne pozove, i svi mu se odazovu.

„I odlazila si k kralju s pomastima...i srozala si se sve do *pakla* [*šeol, zaborav*]." (Iza. 57:9)

To je simboličan izraz. On se ne odnosi na pakao mučenja, niti na doslovni grob. On predstavlja Izrael kao ženu, koja

zanemaruje njenog muža, Gospodina, tražeći saveze sa kraljevima zemlje, do zaborava—do mjere da postaju simbolično mrtvima, nesvjesni Gospodina i načela njegove istine i pravednosti koja je od vjere.

„Ovako veli Gospod Gospod: u koji dan side u *grob* [*šeol, zaborav*], učinih žalost,...Praskom padanja njegova ustresoh narode, kad ga svalih u *grob* [*šeol, zaborav*]...I oni sidoše s njim u *grob* [*šeol, zaborav*] k onima što su pobijeni mačem." (Ezek. 31:15-17)

Ovdje Gospodin, kroz Proroka, simboličnim jezikom opisuje pad Babilona. Kao što smo to do sada vidjeli, pad Babilona, i ekstravagantni opisi istoga, bili su djelom primjenjeni na doslovni Babilon, a u većem smislu imaju biti tek primjenjeni na potpuni pad i kolaps mističnog Babilona. Medijci i Perzijanci srušili su stari narod Babilona, koji je otišao u zaborav, u stanje smrti kao nacija: suvremeni mistični Babilon slično će pasti u zaborav, da više nikada ne ustane.

„Najjači među moćnima govorit će mu usred *pakla* [*šeol, zaborav*], zajedno s onima koji mu pomažu." (Ezek. 32:21)

Ovdje je odlazak Egipatske nacije u zaborav, i drugih moćnih nacija koje su otišle u zaborav prije pada Egipta, predstavljeno kao govorenje Egiptu u odnosu na njegov pad. Mi stoga vidimo da nam povijest *priča* izvjesne stvari—da povijest ponavlja svoje lekcije.

„I oni neće leći sa silnicima koji su pali od neobrezanih, koji su sišli u *pakao* [*šeol, zaborav*] sa svojim bojnim oružjem." (Ezek. 32:27)

Ovdje Prorok predskazuje uništenje Mešeka i Tubala, kako će i oni također sići dolje u zaborav sa svojim bojnim oružjem. Oružje ratovanja može, zaista, sići dolje u zaborav, i mi smo zahvalni Gospodinu da nije bila učinjena nikakva priprema za njegovo vraćanje, u slavnom dobu koje dolazi, kada će

Emanuel uspostaviti svoje Kraljevstvo, jer obećanje je jasno, „Do nakraj zemlje on ratove prekida.” (Ps. 46:9)

„Od groba [šeol, zaborav] ću ih izbaviti, od smrti ću ih sačuvati; gdje je, smrti, pomor tvoj? gdje je, *grobe* [*šeol, zaborav*], pogibao tvoja? kajanje će biti sakriveno od očiju mojih.” (Hošea 13:14)

Tko god do sada nije bio uvjeren da *šeol* ne označava mjesto mučenja može iz ovog teksta dobiti barem neku utjehu, jer Gospodin tu izjavljuje bezuvjetno da će *šeol biti uništen*. Ako, stoga, bilo tko i dalje vjeruje i tvrdi da je to mjesto mučenja, neka onda barem prizna da to neće trajati u svu vječnost, zato što je sam Gospodin odredio njegovo uništenje.

Međutim kako je prekrasno jasna i skladna cijela ova izjava sa pravog stanovišta! Otkupna cijena već je bila plaćena od našeg dragog Otkupitelja, i djelo oslobađanja čovječanstva od *šeola*, iz zaborava smrti, samo čeka sve dok Crkva, Tijelo Kristovo, ne bude bila izabrana između čovječanstva, i proslavljena sa njenim Gospodinom i Glavom, Kristom Isusom. Čim uskrsnuće Ckrve bude bilo završeno (glavno ili prvo uskrsnuće), *tada* će se, izjavljuje Apostol, „zbiti ona riječ što je napisana: pobjeda proždrije smrt. Gdje ti je, smrti, žalac? Gdje ti je, pakle, pobjeda?” (1. Kor. 15:54,55)

Pobjeda proždiranja smrti biti će djelo Milenijskog doba, i to postupno, baš kao što je smrt proždirala čovječanstvo postupno. Na koncu će smrtna presuda koja sada počiva na čovječanstvu, i *šeol*, zaborav koji je nametnut čovječanstvu, u potpunosti proći, zato što su svi bili otkupljeni iz njene vlasti. Pod novim uvjetima, pod Novim Savezom, s njegovom obilnom pripremom, nitko neće ponovno otići u smrt (zaborav), izuzev oni koji će sami od sebe biti namjernim grešnicima. To će biti Druga Smrt, za koju ne postoji nada u povratak iz nje.

„Ako li se i u *pakao* [*šeol, zaborav*] zakopaju, ruka [moć] moja će ih i odande izvući.” (Amos 9:2)

U ovom snažno simboličnom jeziku Gospodin objavljuje potpunost svoje moći i kontrole nad čovječanstvom, ukazujući posebice na Izrael. Kao nacija, ništa manje niti kao pojedinci, oni ne mogu umaći božanskim sudovima, i premda bi oni mogli sići dolje u smrt, i kao pojedinci i kao nacija, i dalje će se sva Božja obećanja, i prijetnje jednako tako, ispuniti. Ipak, nakon objavljivanja njihovog konačnog pada i raspršivanja među sve narode na zemlji, kao što vidimo danas da se je ispunilo, Gospodinovo je obećanje (reci 11-15), „U dan [u svanuće Milenijskog Dana] ću onaj podići raspalu kolibu Davidovu,...Okrenut ću sudbinu naroda moga Izraela:...Posadit ću ih u zemlju njihovu i nikad se više neće iščupati iz zemlje koju im dadoh"—veli Jahve, Bog tvoj.” Nitko ne bi ni pomišljao na to da se zakopa na mjestu vječnog mučenja; ali Izrael se je kao nacija zakopao u nacionalni zaborav. Ipak Bog će to spriječiti.

„Iz utrobe *pakla* [*šeol, zaborav*] sam zavapio, i ti si mi čuo glas.” (Jona 2:2)

Utroba pakla, u kojo se je Jona nalazio, i iz koje je zavapio k Gospodinu, i iz koje je bio izbavljen, bila je utroba velike ribe koja ga je progutala. Bila bi to utroba zaborava, uništenja, smrti, njemu, da nije bio izbavljen iz nje.

„Da također, zato što onaj koji vinom griješi, ohol je čovjek, i ne zadržava se kod kuće, onaj tko žudnju svoju širi kao *pakao* [*šeol, zaborav*], i taj je kao smrt, i ne može se zasitititi, nego sabire k sebi sve nacije, i gomila k sebi sve narode!” (Hab. 2:5)

Ovdje je očigledno, ukazano na ambicioznu, agresivnu naciju. To bi se itekako moglo primjeniti i to veoma prikladno na nacije sadašnjeg vremena, koje isplahuju svijet kako bi dovele manje ili manje civilizirane narode pod svoju upravu i

pokroviteljstvo. Ili bi se to moglo odnositi na Čovjeka Grijeha, i njegov svijetom raširenu utjecaj, kroz kojega on crpi svoje prihode od svih nacija pod suncem. U svakom slučaju, misao je da je pohlepa poput smrti (zaborava), tako što joj nikada nije dovoljno; njen se kapacitet ne može zadovoljiti.

„Had" u Novom Zavjetu

U Novom je Zavjetu Grčka riječ *had* točan ekvivalent za Hebrejsku riječ *šeol*. Mi imamo apsolutni dokaz toga iz činjenice da apostoli, u citatima iz Starog Zavjeta, prevode *šeol* sa riječju *had*. Slijede svi primjeri u Novom Zavjetu u kojima se pojavljuje riječ *had*:

„I ti, Kapernaume! koji si se do nebesa podigao do *pakla* [*had, zaborav*] ćeš propasti." (Mat. 11:23)

Sigurno nije bila istina da je grad Kapernaum otišao u vječne muke, niti je bilo istina da je on otišao u grob, u uobičajenom smislu te riječi, ali je bilo gotovo apsolutno istina da je Kapernaum otišao u zaborav, u uništenje.

„A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata *paklena* [*had, zaborav*] neće je nadvladati." (Mat. 16:18)

Petar je upravo bio priznao Gospodina Isusa kao Pomazanika, Sina živog Boga, Mesiju. Ta je istina moćna stijena na kojoj cijela Crkva Kristova, kao živo kamenje, mora biti izgrađena, jer ne postoji drugo ime po kojemu se moramo spasiti. Naš Gospodin izjavljuje za Petra da je jedan od tog *živog kamenja*, i Petar izjavljuje (1. Pet. 2:5), da su slično tome svi posvećeni vjernici *živo kamenje*, izgrađeno na toj velikoj temeljnoj stijeni, Kristu, Pomazaniku. Od tog se živog kamenja gradi Božje prebivalište, kroz duh, da bude slavni hram u kojemu će on prebivati, i kroz kojeg će on blagosloviti sve narode na zemlji. Bez obzira na tu činjenicu, da je Bog

prihvatio one koji vjeruju u Krista i da ih smatra kao članove tog budućeg hrama, on dozvoljava da smrt nadvlada njegov narod sada: oni silaze dolje u smrt (zaborav), očigledno kao i drugi: oni stoga trebaju Gospodinovo ohrabrujuće jamstvo da ih smrt neće nadvladati, da vrata zaborava neće ostati zauvijek zatvorenima; da kao što je on simbolički provalio rešetke smrti, i izašao u uskrsnuću kroz Očevu moć, tako će isto i njegova Crkva biti izbavljena od vlasti smrti—od zaborava, i imati će udjela u njegovom uskrsnuću, „prvom uskrsnuću." Ovo je zacijelo u skladu sa svim Biblijskim svjedočanstvom, i zasigurno niti jedno drugo tumačenje riječi našeg Gospodina nebi imalo takvog smisla.

„I ti, Kapernaume! koji si se do nebesa podigao do *pakla* [*had, zaborav*] ćeš propasti." (Luka 10:15)

Kapernaum je bio visoko uzvišen, visoko privilegiran, tako što je naš Gospodin tamo živio neko vrijeme, uživao je prednosti njegovog poučavanja, i svjedočio je mnogima od njegovih moćnih djela; i to je hiperbolički nazvano *podizanjem do neba*. Međutim kao posljedica propusta ispravno koristititi te uzvišene prednosti i prilike, naš Gospodin objavljuje da će grad pretrpjeti odgovarajuće padanje, rušenje, smrt, kao grad—biti će bačen u zaborav. I to se je bilo ispunilo.

„A u *paklu* [*had, zaborav*], dok je bio u mukama, podigao je svoje oči." (Luka 16:23)

Ovo je jedini odlomak u Svetom Pismu u kojemu postoji veoma mala indikacija o mogućnosti razmišljanja, osjećanja, mučenja ili sreće u *hadu* ili *šeolu*. Isprva izgleda kao da je u suprotnosti izjavi da nema rada, niti spoznaje, niti planova u *šeolu*, i može ga se razumjeti jedino sa jednog stanovišta, naime, da je to usporedba. Mi smo drugdje raspravljali o njenim detaljima,* i pokazali da je bogataš koji je otišao u zaborav, no ipak bio mučen dok je bio u zaboravu, Židovski

*Vidi *„Što Sveto Pismo kaže o Paklu?"* Obratite se izdavačima.

narod. Izrael je zacijelo bio otišao u zaborav; kao nacija oni su mrtvi, ipak kao narod raspršen među sve narode, Izrael živi i pretrpio je mučenje od odbacivanja Mesije, i to će se tako nastaviti sve dok ne napuni mjeru svoje nevolje i bude bio vraćen u božansku naklonost, u skladu sa uvjetima božanskog saveza. (Rim. 11:26-29)

„Jer nećeš ostaviti duše moje u *paklu* [*had, zaborav*].” (Djela 2:27)

Ovo je citat iz Psalama s kojim smo započeli naše sadašnje razmatranje—da utvrdimo da li duša, ili samo tijelo, odlazi u *had*, u *šeol*, u zaborav. Ovaj tekst nedvosmisleno uči da je duša našeg Gospodina otišla u had, zaborav, i da je kroz uskrsnuće bila izbavljena odande. Kontekst dokazuje da je i Davidova duša otišla u *šeol*, ali da još nije bila izbavljena iz *šeola*—niti može biti izbavljena, u skladu sa božanskom pripremom, sve dok sva Crkva, koja je tijelo Kristovo, ne bude najprije bila izbavljena, i sve dok se ne završi prvo uskrsnuće. (Vidi retke 29,34; Hebr. 11:32,39,40)

„Predvidjevši govori za uskrsenje Kristovo da se ne ostavi duša njegova u paklu, ni tijelo njegovo vidje truhljenja.” (Djela 2:31)

Ova je jasna izjava daljnja potvrda onoga što smo upravo vidjeli.

„Smrti, gdje je tvoj žalac? *Grobe* [*had, zaborav*], gdje ti je pobjeda?” (1. Kor. 15:55)

Apostol ovo daje kao citat iz Starog Zavjeta, potvrđujući svoj argument da je jedina nada za mrtve uskrsnuće—ne u uskrsnuću tijela, jer on jasno navodi da tijelo koje je bilo pokopano neće biti ono koje će uskrsnuti—(vidi retke 37,38): nada uskrsnuća je za dušu, biće, bez obzira na vrstu tijela koju bi Bogu bilo po volji dati mu. To nije ono „Ako tvoje *tijelo* ne uskrsne...tvoja je vjera uzaludna,” nego „jer ako *mrtvi* ne uskrsavaju...uzalud je vaša vjera....onda su i oni koji su usnuli

u Kristu, propali." (Reci 16-18) Ono što je zaspalo, ne ono što se je raspalo, ima biti probuđeno, uskrsnuto.

„I živi: i bijah mrtav i evo sam živ va vijek vijeka, amen. I imam ključeve od *pakla* [*hada, zaborava*] i od smrti." (Otkr. 1:18)

Ova je odlomak dan kao ohrabrenje Božjem narodu, dakle sigurno je da *pakao, had,* ovdje ne može označavati mjesto mučenja: inače, kakva bi bila snaga u toj izjavi? Ove riječi podrazumijevaju da Gospodinov narod ide u *had* (zaborav), tko god još mogao ići tamo, i da je nada za Gospodinov narod, kada ide dolje u *had*, u zaborav, da će veliki Otkupitelj u stanovito vrijeme otključati tu simboličnu ćeliju smrti, i izvesti zarobljenike iz groba, iz *šeola, hada,* zaborava. To je značenje izjave da on ima ključeve, to jest, moć, autoritet—on može otvoriti i on može zatvoriti; sva mu je vlast dana u ruke.

Propovijedajući prilikom svog prvog dolaska, on je citirao Izaijino proročanstvo što se tiče sebe, koje objavljuje da će on otvoriti zatvor, i osloboditi sužnje, i objavio je da je to Evanđelje (Iza. 61:1; Luka 4:18) To je Evanđelje o uskrsnuću, poruka, dobre vijesti o izbavljenju svih zatočenika iz zaborava smrti, iz vlasti Protivnika, „onoga koji je imao vlast smrti, to jest Đavla." Kako su puni značenja ovi reci, kada ih se gleda sa ispravnog stanovišta; kako zbunjujući i apsurdni kada su gledani sa bilo kojeg drugog stanovišta, osim kad je neznanje toliko gusto da pokriva i skriva nedosljednosti!

„I vidjeh, i gle, konj blijed, i onome što sjeđaše na njemu bješe ime smrt, i *pakao* [*had, zaborav*] iđaše za njim; i njemu se dade oblast na četvrtom dijelu zemlje da ubije mačem i glađu i smrću i zvjerinjem zemaljskijem." (Otkr. 6:8)

Zahtijevalo bi veoma veliku maštu za uskladiti ovu izjavu sa opće prihvaćenim gledištem da je *had* mjesto mučenja tako

ogromne veličine da primi i muči pedeset milijardi stanovništva zemlje. Niti bi itko vidio i najmanju dosljednost u korištenju simbola koji predstavlja takvo mjesto mučenja kako jaše na konju. Međutim razumnost simbola, smrti i stanja smrti, uništenja, *zaborava, nesvjesnosti,* koji oholo korača zemljom i lovi ogroman broj ljudske obitelji, u potupunosti je dosljedna. Mi smo ovdje zadovoljni samo sa pokazivanjem te razumnosti, bez nuđenja bilo kojeg objašnjenja simbola.

„I more dade svoje mrtvace, i smrt i *pakao* [*had, zaborav*] dadoše svoje mrtvace; i sud primiše po djelima svojima." (Otkr. 20:13)

Kao rezultat prvog suđenja u Edenu, smrtna je kazna prešla na sve ljude. Vjerojatno je već oko pedeset milijardi otišlo u *šeol, had, zaborav;* i stotine milijuna koje mi još uvijek zovemo živima nisu, u pravom smislu riječi, živi, nego su devet desetina mrtvi, pod djelovanjem smrtne presude. Kao rezultat otkupne cijene plaćene na Kalvariji, prilika za novo suđenje biti će dana svakom članu ljudske obitelji; i jedino jedna povlaštena manjina dobiva takvu priliku i suđenje tijekom ovog doba određenog za izabir Crkve. To znači otklanjanje izvorne smrtne presude, i dovođenje cijelog čovječanstva u stanje da im se sudi za vječni život, na temelju njihovih vlastitih djela poslušnosti ili neposlušnosti. Ovaj nam redak pokazuje da će u određeno vrijeme ne samo mrtvima (onima koji su pod smrtnom presudom, koji još nisu otišli u grob) biti dano potpuno suđenje, kako bi se odredilo jesu li dostojni ili ne vječnog života, nego da će također i svi oni koji su otišli u šeol, *had, zaborav,* također izaći iz stanja nesvjesnosti, iz smrtnog sna, kako bi im se sudilo. Ta scena suda je smještena u Milenijsko doba, koje je „dan suda" za svijet, kao što je Evanđeosko doba dan suda za Crkvu.

„I smrt i *pakao* [*had, zaborav*] bačeni biše u jezero ognjeno. I ovo je druga smrt.” (Otkr. 20:14)

Kada se razmatra ovaj odlomak Svetog Pisma u veliku zbrku nužno moraju doći oni koji bi pokušali protumačiti da *had* znači mjesto vječnog mučenja, ali kako je on razuman i skladan sa ispravnog stanovišta! Jezero ognjeno (*gehena*) predstavlja krajnje uništenje, Drugu Smrt, koja će u konačnici uništiti sve zlo. „Smrt i *had*” ovdje prikazani kao uništeni u Drugoj Smrti isti su koje smo upravo opisali u povezanosti sa prethodnim 13 retkom. Sadašnje stanje osude, rezultat Adamovog prijestupa, nazvano je „smrt i *had*”—umiruće stanje onih koji su sada nazvani živima i onih koji su zaspali u smrtni zaborav.

Kao što 13 redak izjavljuje da će svi ljudi izaći iz tih stanja u određeno vrijeme na suđenje, tako i ovaj redak izjavljuje da Adamske smrti, i spavanja u zaboravu, kao njene posljedice, više neće biti, nakon Milenijskog doba; i objašnjava zašto, naime, zato što će biti uronjeni u ili progutani od stanja Druge Smrti. U budućnosti nitko neće umirati zbog Adamovog grijeha: to se više neće uzimati u obzir kao čimbenik u suđenju budućnosti. Jedina smrt nakon toga će biti Druga Smrt, koja će utjecati jedino na grešnika koji počini grijeh, ne na roditelje, niti djecu. U taj dan onaj koji umire umrijet će zbog svog vlastitog grijeha. „Ona duša koja sagriješi, ona će i umrijeti.” Premda će takvi imati slabosti Adamske prirode kojih se nikada neće riješiti, zbog svog odbijanja da koriste sredstva i prilike koji će im biti pruženi tijekom Milenija od Posrednika Novog Saveza, ipak pod tim Novim Savezom te naslijeđene slabosti neće se računati protiv njih, budući u potpunosti nadoknađene žrtvom njihovog Otkupitelja. Stoga od i nakon vremena kada je ta potpuna prilika Milenijskog doba bila ponuđena svakom pojedincu, premda će Adamske slabosti i nesavršenosti i dalje biti na njima, njihova se smrt neće računati kao da je dio Adamske smrti, nego kao dio Druge

Smrti—zbog toga što će promašaj da napreduju biti rezultat njihove *vlastite tvrdoglavosti*, a ne rezultat Adamovog prijestupa, niti njihovih vlastitih naslijeđenih slabosti.

Mi smo sada razmotrili svaki tekst Svetog Pisma koji sadrži riječi *šeol* i *had*, i utvrdili smo da duše ljudi prilikom smrti odlaze u to stanje, i da je to stanje ili prilika, a ne mjesto, iako se ponekada o njemu simbolično govori kao o mjestu, ćeliji, iz koje će svi zatvorenici izaći u jutru uskrsnuća. Utvrdili smo da je simbolički opisano kao mračno, tiho, i izravno je dana izjava da nema spoznaje, niti misli, niti mudrosti niti djela, niti proklinjanja, niti hvaljenja Boga od strane bilo koga tko ulazi u to stanje ili priliku zaborava. Njihova je jedina nada u Gospodinu—da će ih budući je otkupio njihove duše (bića) od uništenja žrtvom svoje vlastite duše, u određeno vrijeme izbaviti, pozvati ih iz zaborava, u tijelima koja će mu biti po volji dati im, i u mnogo povoljnije uvjete od sadašnjih, kada će njegov gnjev, prokletstvo, proći i biti uvedena Milenijska era blagoslova.

Nije iznenađujuće da su prevoditelji naše Opće Verzije Hrvatske Biblije, i većina komentatora, budući pod utjecajem pogrešnih gledišta što se tiče čovjekove prirode, i vremena i mjesta njegove nagrade i kazne, i krivo shvaćajući njegovo stanje u međuvremenu smrti, preveli i objasnili izvjesne odlomke Svetog Pisma, u skladu sa svojim vlastitim zabludama, koje su do jedne određene mjere kamenovi spoticanja onima koji traže istinu. Ispravno je, stoga, da mi razmotrimo neke od tih kamenova spoticanja, i uklonimo ih sa naše staze; ali kako ne bi bilo ispravno prekinuti našu temu, ti će biti ostavljeni za razmatranje, zajedno s drugim popularnim zabludama u vezi Svetog Pisma, za naš sljedeći svezak serije STUDIJA SVETOG PISMA.

MALO SVJETLA

Samo malo svjetla je nosila,
Stojeći kod otvorenih vrata;
Malo svjetla, slabašna iskra,
No ipak sjajilo je kroz mrak
S radosnom zrakom, i blistala izdaleka
Kao blistava polarna zvijezda.

Malo svjetla, blagi nagovještaj,
Koji pada na stranicu spisa,
Može razjasniti viziju, i otkriti
Dragocjena blaga koje su sumnje sakrile.
I voditi ljude k otvorenim vratima,
Gdje mogu istraživati nova područja.

Malo svjetla odagna tminu
Koja se sakuplja u zasjenjenoj sobi,
Gdje želja i bolest nalaze svoj plijen,
I noć se čini dužom od dana,
I srca se sa mnogim nevoljama nose
I oronuo se užaruje sa iskrom nade.

Bol je ta potreba koju neki moraju upoznati
Dok putuju kroz tu dolinu jada!
Umorni, obeshrabreni, zalutali,
Uhvaćeni u šipražje uz put,
Zbog nedostatka to malo svjetla
Da vodi ispravno njihove korake koji lutaju.

Možda je malo ono što možemo učiniti
Da pomognemo drugima, to je istina;
Ali bolja je i mala iskra
Dobrote, kada je put mračan,
Nego da netko hodi zabranjenim stazama,
Zbog nedostatka svjetla kojeg bi smo im mogli dati.